

Finanțele
necesită
stabilitate

2

AEI își asumă
intermedierea în servicii
de asigurări

3

Incertitudinea
frânează impulsivitatea
creditării

5

Bancassurance – asigurări vândute altfel

Noțiunea de bancassurance înseamnă vânzarea produselor de asigurări la ghișeele instituțiilor bancare și nebancare. Cea mai nouă tendință în materie de vânzări de produse financiare, inclusiv și cele de asigurare, e numită de specialiști "One stop shop", adică posibilitatea procurării produselor financiare într-un singur loc. Aceste și alte aspecte s-au discutat în format larg, în cadrul Conferinței Naționale de Bancassurance, eveniment organizat de către Media XPRIMM cu sprijinul Băncii Naționale și Comisiei Naționale a Pieței Financiare din Republica Moldova, cu participarea reprezentanților industriei de asigurări și ai celor din sectorul bancar.

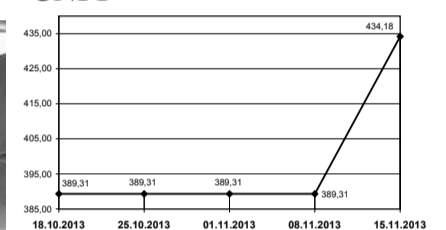
CONSUMATORUL ARE PRIORITATE

Prezent la eveniment, Artur Gherman, președinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF), în deschiderea conferinței a declarat: "Există cadrul legal care să creeze condițiile necesare dezvoltării. Ne regăsim într-o perioadă de reforme care au ca scop dezvoltarea pieței la standarde internaționale. Bancassurance, în Republica Moldova, este la o fază mai mult decât incipientă, dar va aduce beneficii atât asigurătorilor și băncilor, cât și consumatorului final".

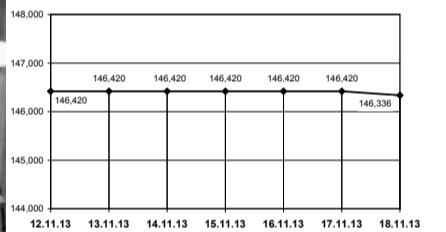
Continuare în pag. 4.



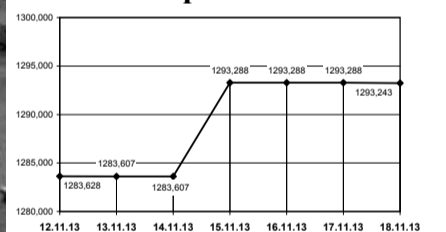
CNPF



Banking Stock Index – InfoMarket



EVM-Composite



Curs valutar 20.11.2013

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	12.9869
EUR	1	17.5226
UAH	1	1.5811
RON	1	3.9410
RUB	1	0.3967

AVIZ

Redacția ziarului „Capital Market” desfășoară un tender pentru instituții ce oferă servicii de tipografie. Tipografiile pot depune cereri până la 21 noiembrie 2013.

Informații suplimentare la numărul de telefon: 022 227758.

Sumarul tranzacțiilor bursiere din săptămâna trecută

Volumul total al Bursii de Valori a Moldovei în perioada 11-15 noiembrie 2013 a constituit 7,8 mil. lei. În total, au fost încheiate 32 tranzacții cu acțiunile a 7 emitenți.

Volumul Secției de Bază a Bursii a constituit 555,9 mii lei. Prețul de piață al acțiunilor companiei „Poligrafist” (Telenești) s-a micșorat de la 10 până la 6 lei. Cele mai tranzacționate au fost acțiunile companiei „Întreprinderea specializată de reparație a tehnicilor din Fălești” – 24 tranzacții cu 1 leu per acțiune.

În Secția Tranzacțiilor Directe, în cadrul licitațiilor cu strigare a fost tranzacționat un pachet de acțiuni „Fabrica de conserve din Călărași” la prețul de 3 lei.

Prin intermediul ofertelor publice pe piața secundară SRL „Ceba Grup” a procurat 5,03% din acțiunile societății „Elevatorul Iargara” cu 5 lei per acțiune și 12,68% din acțiunile societății „Elevator Kelley Grains” cu 10 lei per acțiune. Volumul total al acestor tranzacții a constituit 7,3 mil. lei.

Bursa de Valori a Moldovei prestează servicii de consulting în domeniul activității licențiate (bursiere).

www.moldse.md

Informații la telefonul: 022 27-76-36.
Bursa de Valori a Moldovei

Aviz CNPF

Comisia Națională a Pieței Financiare inițiază începând cu data de 19.11.2013 consultarea publică asupra proiectului de Hotărâre al Comisiei Naționale a Pieței Financiare “Cu privire la aprobarea Regulamentului provizoriu cu privire la circulația valorilor mobiliare pe piața secundară”.

Proiectul de hotărâre are drept scop reglementarea modului de tranzacționare a valorilor mobiliare aflate în circulație în perioada de tranziție de la prevederile aplicate în temeiul Legii nr. 199-XIV din 18.11.1998 “Cu privire la piața valorilor mobiliare” la normele noi ce urmează a fi stabilite în conformitate cu Legea privind piața de capital.

Proiectul respectiv este plasat pe pagina oficială web a Comisiei Naționale a Pieței Financiare – la compartimentul „Baza normativă / Proiecte în derulare”.

În acest context, rugăm să remiteți opiniile și sugestiile Dvs. pe marginea proiectului de hotărâre “Cu privire la aprobarea Regulamentului provizoriu cu privire la circulația valorilor mobiliare pe piața secundară”, până la data de 3 decembrie 2013, la adresa electronică valeriu.popa@cnpf.md sau în lădița pentru corespondență instalată la parterul clădirii Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!



Artur GHERMAN,
președintele CNPF

Finanțele necesită stabilitate

Deseori, dezvoltarea rapidă a unei companii necesită ajustări la nivel interior pentru a asigura o dezvoltare armonioasă, dar și protecția eficientă din exterior, astfel încât concurenții să nu – i poată pune bețe în roate.

Creșterea rapidă a unui sector economic este atractivă nu doar pentru investitori, dar și pentru unii politicieni, mai ales pentru cei interesați de reglementarea sectorului respectiv sau, și mai grav, de controlul politic al acestuia.

Fără îndoială, industria financiară, bancară sau nebanară, necesită un control riguros cu scopul de a exclude schemele frauduloase, de a împiedica formarea piramidelor financiare care „înghit” economiile populației. De asemenea, sunt necesare reguli clare de joc. Trebuie create condiții favorabile pentru investiții și nu trebuie admise riscuri sistematice – doar se știe că actualele crize economice sunt determinate nu atât de procesul de producere, cât de instabilitatea de pe piețele financiare, îndeosebi privind tranzacțiile speculative ale unor investitori financiari mari.

În linii generale, formele și metodele de reglementare ale piețelor financiare sunt asemănătoare în toate țările lumii. Însă modelele de reglementare statală sunt diferite de la o țară la alta.

În prezent, sunt răspândite patru modele de reglementare a piețelor financiare:

– **Modelul de reglementare instituțională (sectorială)** care urmează segmentarea tradițională a sistemului financiar în trei sectoare principale: servicii bancare, de asigurări și valori mobiliare. Acest model se bazează pe o repartizare strictă a atribuțiilor și presupune trei organe de supraveghere și reglementare și fiecare dintre acestea activează în sectorul care se află sub jurisdicția sa. Modelul de reglementare instituțională este utilizat, spre exemplu, în SUA, Grecia, Spania, Cipru, Portugalia, Slovenia, Indonezia, Macedonia, Azerbaidjan și Ucraina.

– **Modelul olandez Twin-Peaks sau modelul celor „două vârfuri”**, care reprezintă un exemplu de trecere de la modelul instituțional la un model bazat pe principii de supraveghere prudențială și de conduită pe piață (market conduct). În această abordare, fiecare element de supraveghere (stabilitate micro și macroeconomică, dezvoltarea informației, concurența) se află sub jurisdicția unui singur organ independent. Astfel, nu există o repartizare

strictă pe sectoare, dar fiecare organ are atribuții de supraveghere și reglementare inter-sectorială. Modelul respectiv este utilizat în mai multe țări ale UE: Germania, Austria, Belgia, Danemarca, Estonia, Irlanda, Letonia, Ungaria, România, Malta, Polonia, Suedia, Norvegia, Olanda, Finlanda, Bulgaria și Japonia. În Republica Moldova funcționează una dintre formele acestui model.

– **Modelul funcțional** este una dintre formele modelului de reglementare instituțională, ale cărui limite sunt vagi și care include elementele de bază ale supravegherii, axate pe anumite obiective, precum și alte funcții. Este răspândit în Franța și Italia.

– **Modelul centralizat (integrat)** sau modelul unui singur regulator. Presupune existența unei singure autorități de supraveghere, cu atribuții în toate sectoarele pieței financiare. Modelul centralizat implică concentrarea atenției, nemijlocit, asupra instituțiilor sau pentru atingerea scopului reglementării. Megaregulatori unici activează în Republica Cehă, Irlanda, Lituania, Slovacia, Rusia, Kazahstan, Armenia și Georgia.

Nici unul dintre aceste modele nu poate fi considerat, teoretic, cel mai bun sau optim, întrucât modelul de supraveghere din orice țară trebuie să corespundă structurii financiare naționale, să fie eficient și viabil.

Acestea sunt diferite, adesea din motive subiective, de ordin politic și sunt strâns legate de modelul politic al statului în care activează autoritatea de reglementare. În opinia mea, dacă în stat sunt bine reglementate și funcționează eficient mecanismele de control și echilibru, atunci și regulatorul are o activitate pe măsură.

Subiectul megaregulatorului este în vogă astăzi. La baza acestuia stă, în primul rând, declanșarea crizei financiare din 2008, mai exact, e vorba de un pretext politic. O să încerc să explic.

După părerea mea, politicienii din unele țări au găsit un „țap ispășitor”, pretextând că criza este consecința unei activități ineficiente a regulatorului și, în consecință, au decis să creeze un megaregulator unic, dând asigurări că „situațiile de criză nu se vor mai repeta!”.

Este o decizie pur politică. Este lesne de observat că tensiunea pe piețele financiare a rămas aceeași. Și acum o să mă refer la cel mai important aspect al problemei. Am participat la diferite conferințe internaționale și am întregat dacă există vreo legătură directă între modelul de regulator al pieței financiare din anumite țări și măsura în care piețele respective au fost supuse efectelor crizei. Răspunsul a fost clar – nu există o astfel de legătură.

Piețele financiare contemporane se deosebesc radical de cele care erau acum 15-20 de ani. Astăzi, piețele nu numai că sunt globale, dar și funcționează continuu și instantaneu, fiind suprasolicitate cu titluri de valoare derivate foarte complexe, ce au pătruns în diferite

sectoare ale economiei mondiale. Drept urmare, prevenirea crizelor financiare depinde nu numai de modelul unui sau altui regulator, ci, mai curând, de capacitatea acestuia de a analiza riscurile, de eficiența interacțiunii acestuia cu alte autorități ale statului și de capacitatea de a realiza anumite acțiuni de prevenire de importanță națională și internațională.

După criză, în unele țări au fost creați megaregulatori doar pentru că au intervenit experții străini, care „știu” mereu cum este mai bine și ce trebuie de făcut, promovându-și propriile servicii de consulting și astfel cheltuindu-se încă câteva milioane pentru implementarea acestor idei. Apoi ei pleacă, dar rămân și mai multe probleme.

Nu vreau să diminuez rolul asistenței tehnice externe în reformarea economiilor naționale și a modelelor de reglementare – lumea contemporană este complexă, cu multiple fațete și extrem de globalizată. Cred însă că lucrurile trebuie abordate cu mai multă inteligență, printr-o analiză minuțioasă a necesităților și consecințelor, ținând cont de specificul local.

Mai mult de un an, acest subiect este discutat intens în Republica Moldova, având o deosebită susținere din partea Băncii Naționale care, cu orice ocazie, promovează ideea precum că, în cazul în care BNM își subordonează și CNPF, piețele ar avea de câștigat imediat. Argumentele invocate de BNM nu rezistă nici unei critici sau sunt discutabile. De asemenea, mai mulți factori obiectivi susțin menținerea și consolidarea modelului existent la această etapă.

În primul rând, după reforma din 2007, Comisia Națională a Pieței Financiare a devenit un megaregulator, întrucât supraveghează și reglementează nu numai piața de capital, ci și industria de asigurări și microfinanțare. Scădeți un an de perturbații, apoi mai scădeți încă doi ani (2011-2013) când din cauza disensiunilor politice CNPF nu a avut un președinte plenipotențiar, iar lipsa acestuia a influențat mult eficiența instituțională.

Astfel, de facto, CNPF a avut o activitate intensă aproximativ trei-patru ani. În virtutea acestui fapt, CNPF își exercită bine atribuțiile: toate segmentele pieței sunt în creștere cu circa 10% anual, sunt elaborate și adoptate noi legi, regulamente și realizate reforme, fie și cu anumite disensiuni sau compromisuri. Chiar și așa tendința este unică – piața financiară nebanară înregistrează o creștere continuă fără crize deosebite!

Mai mult ca atât, după ce vara aceasta a fost ales președintele CNPF și numit un nou Consiliu de Administrație, am accelerat mersul lucrurilor. Să schimbi acum ceva ar însemna, de fapt, sabotarea pieței. Poate că cineva are interesul să perturbeze piața încă unu sau doi ani cu schimbări organizaționale?! Eu sunt împotriva.

Ar fi mult mai rezonabil și strategic să menținem ceea ce avem acum și să consolidăm atribuțiile

Comisiei prin adoptarea unei legi noi cu privire la CNPF, o lege care de doi ani întârzie să fie adoptată.

În al doilea rând, un super megaregulator ar trebui creat doar având o piață financiară dezvoltată și eficientă, legi viabile, doar atunci când etica guvernării corporative și respectul pentru acționari, asigurători și alți consumatori va fi normă și când vor fi create și vor funcționa organizații de autoreglementare. Iată atunci, fără a produce perturbații pe piață, va fi posibilă crearea acestuia și contopirea regulatorilor, pentru că baza va fi uniformă. Adică, atunci când piața financiară va fi o platformă integrată pentru investiții sigure, garantate și atractive, cât și pentru intrări consistente de capital pe piață. Ceea ce avem acum este departe de a fi o piață financiară civilizată – este mai curând, un mare bazar, ca dovadă câte probleme au scos la iveală atacurile raider din ultimii doi ani.

În al treilea rând, imaginați-vă că în momentul atacurilor raider nu ar fi existat CNPF și totul ar fi fost în mâinile BNM. Sunt convins că CNPF a jucat un rol relevant în sistemul de control și echilibru.

În al patrulea rând, ultimii ani au demonstrat că BNM își are propriile probleme, destul de serioase: Investprivatbank, Universalbank, Banca de Economii, atacurile raider, o mulțime de credite fără o acoperire corespunzătoare sau credite neperformante, deprecierea excesivă a leului. Parcă starea de lucruri e atât de ideală încât BNM să poată reglementa și sectorul nebanar?! Poate ar fi cazul să vorbim despre implementarea modelului Twin-Peaks, prin care BNM ar fi responsabilă doar de politica valutar-monetară și de cea anti-inflaționistă, iar CNPF ar reglementa celelalte aspecte din sectorul bancar?

Mai mult decât atât, la etapa actuală de formare și consolidare a pieței financiare nebanare, CNPF execută nu numai rolul de supraveghere prudențială, ci se ocupă și de rezolvarea a mii de petiții, vaste probleme de guvernare corporativă, de lichidarea îndelungată a fondurilor de investiții și companiilor de trust, de probleme de lichidare a registratorilor independenți etc. Răspunsul la întrebarea de ce ar avea nevoie anume acum BNM de toate aceste probleme și cât de „eficientă” ea va fi în acest caz cred că este evident.

În al cincilea rând, concentrând toate reglementările în mâinile unei singure instituții, anume în momentul când piața nebanară a început nu doar să se dezvolte, ci să necesite mai multă atenție și o reacție promptă în ceea ce privește adaptarea legilor și actelor normative la directivele europene, se va obține un sistem birocratic și puțin eficient. În consecință, sinteza și fluxul informațional instituțional de sus în jos și de jos în sus vor trena. Un exemplu banal: am organizat recent conferința regulatorilor piețelor de capital din CSI. Un super megaregulator din regiune a avut nevoie de două săptămâni pentru a decide asupra reprezen-

tanților care urmau să participe la acest eveniment! Or, la moment, în actuala formulă de lucru este ușor să intri în cabinetul președintelui CNPF sau al unui membru din Consiliul de Administrație. Foarte des, în cadrul CNPF intervine necesitatea unor ședințe extraordinare pe care le convocăm timp de câteva minute.

În al șaselea rând, a fost menționat factorul financiar. Chipurile, la BNM salariile sunt mai mari, iar sursele alocate pentru dezvoltarea structurii organizaționale sunt mai multe. Astfel, chiar dacă CNPF percepe impozite de la jucătorii pieței nebanare, oricum nu poate concura cu BNM la capitolul capacități financiare.

În această ordine de idei, trebuie de menționat următoarele: a) BNM nu este o organizație de caritate sau una privată și activează, de asemenea, din banii publici, din tranzacțiile financiare; b) CNPF nu percepe impozite cum se vehiculează, ci taxe de reglementare care sunt o normă în țările unde funcționează modele similare; c) când stabilim taxele de reglementare, luăm în calcul interesele pieței; d) bugetul nostru este suficient pentru a asigura independența membrilor Consiliului de Administrație care iau decizii ce influențează piața și participanții profesioniști, dar și pentru salariile angajaților executori – salarii comparabile cu cele ale participanților profesioniști.

Singura întrebare pe care, sunt sigur, o resimt toate instituțiile statului, ține de nivelul necompetitiv de salarizare a specialiștilor în domeniul IT. Aici, chiar nu putem concura cu sectorul privat.

Aceasta este problema tuturor structurilor de stat și ținând cont de faptul că noi, încet dar sigur, mergem spre o computerizare totală a procesului de conducere, cred că Guvernul și Parlamentul ar trebui să identifice anumite soluții pentru aceste probleme.

Până atunci însă, încercăm să rezolvăm aceste probleme în bază de outsourcing, iar pe unele încercăm să le soluționăm independent. Pentru început, am adoptat recent o hotărâre de creare a unui departament IT separat începând cu anul 2014. Deși se resimte problema de competitivitate salarială și este dificil să atragem specialiști.

Pentru a rezuma, vreau să subliniez că există o multitudine de probleme în sectorul nebanar – începând cu lichidarea nefinisată a fondurilor de investiții și încheind cu problemele de monopolizare a pieței de asigurări, problemele privind Cartea Verde sau cele privind protecția consumatorului, inclusiv crearea Fondului de garantare etc. Cu alte cuvinte, piața este în creștere, în fază de dezvoltare și să experimentezi nechibzuit cu un nou model de reglementare nu este cea mai bună idee. Perturbații de acest fel nu trebuie făcute frecvent – banii necesită stabilitate, eficiență pe piață și claritate. Deocamdată, mișcarea politică logică ar fi să menținem și să consolidăm ceea ce avem.

AEÎ își asumă intermedierea în servicii de asigurări

Patru asociații de economii și împrumut (AEÎ) au încheiat, de curând, contracte cu câteva companii de asigurări pentru a presta servicii de intermediere în asigurări, în calitate de agent bancassurance. La prima etapă, asociațiile de economii și împrumut vor opera, preponderent, cu polițele de asigurări obligatorii – RCA, Carte Verde și asigurarea de sănătate la ieșirea din țară.



Cred că bancassurance dă mai curând stabilitate asociațiilor decât profit, deși companiile de asigurări le vor achita comisioane pentru contractele semnate”, explică Eduard Bălan, directorul executiv al Asociației centrale de economii și împrumut Uniunea Centrală.

Deși despre posibilitatea de a efectua tranzacții de intermediere în asigurări se vorbește de aproape doi ani, puține asociații sunt dispuse să accepte noua provocare. Acest lucru se întâmplă din cauza că majoritatea directorilor de asociații sunt sceptici în privința reușitei sau nu vor să-și complice activitatea, mai ales că domeniul asigurărilor este reglementat de mai multe legi și acte normative pe care trebuie să le cunoască.

Deocamdată, doar patru asociații de economii și împrumut au semnat contracte de mandat cu companiile de asigurări. Este vorba de asociațiile din comuna Ciorescu (mun. Chișinău), satul Mihăileni (raionul Râșcani), satul Ștefănești (raionul Florești) și cea din orașul Ungheni.

„Dorim să ne extindem și să accesăm un domeniu nou pentru noi și sperăm să avem succes, deși acum este greu de făcut careva previziuni. Am discutat cu colegi de la mai multe asociații și știu că nu toți sunt entuziasmați să execute o activitate de intermediere în asigurări. Noi vom fi exemplu, lucrurile se vor urni din loc și tot mai multe asociații vor opta pentru acest gen de servicii”, menționează Ghenadie Fluierari, director AEÎ Microîmprumut Ciorescu. El a mai spus că va încerca să semneze, mai întâi, contracte pentru polițele de asigurări obligatorii, să înțeleagă care este avantajul noii activități și dacă va obține efectul dorit, va include în oferta asociației și alte tipuri de asigurări.

Sergiu Cozmolici, directorul AEÎ „Microcredit” Ungheni argumentează: „Această activitate va fi, în primul rând, o sursă adițională de venit și o diversificare a produselor. În al doilea rând, folosim posibilitățile pe care le oferă legea. Vara am introdus activitatea de bancassurance în statutul asociației și vrem să prestăm astfel de servicii. De fapt, ceea ce vom face noi este tot o activitate de brokeraj în asigurări și cred că primele asigurări pe care le vom semna vor fi polițele RCA și Casco. Nu cred că vom opta pentru asigurări în agricultură, mai ales că și companiile evită să facă acest lucru”.

„Localitatea în care activăm este una mare, cu mai mult de patru mii de locuitori, dintre care o mie sunt membri în asociația noastră și sperăm că și cererea pentru serviciile de asigurări va fi una destul de mare. Totodată, sunt mulți agenți economici și ne gândim să atragem asigurări în agricultură, deși ar fi ceva mai dificil să le explicăm avantajul”, menționează Angela Liulceac, directoarea AEÎ Mihăileni. În opinia sa, oamenii din zona rurală știu foarte puțin despre asigurări sau apelează la agenții de asigurări din localitate doar pentru procurarea poliței RCA sau Carte Verde și de aceea, directorii de asociații care vor să obțină și profit din activitatea bancassurance trebuie să deruleze, concomitent, campanii de informare.

Dacă pentru AEÎ activitatea de bancassurance este mai mult o posibilitate de atragere a noilor clienți, atunci noua colaborare permite companiilor de asigurări să-și lărgescă și mai mult rețeaua de vânzări și să-și crească, astfel, portofoliul de clienți și primele brute subscrise. Întrebată dacă faptul că AEÎ vor presta astfel de servicii va influența cumva activitatea și posibilitățile altor intermediari de pe piața de asigurări, cum ar fi agenții sau brokerii de asigurări, directoarea companiei de asigurări Galas SA, Vera Vieru a spus: „Prin încheierea contractelor de colaborare cu asociațiile de economii și împrumut, companiile de asigurări nu exclud și nici nu substituie colaborarea cu brokerii de asigurare. Legea reglementează clar care sunt criteriile legale de activitate pentru fiecare participant profesionist. Mai mult decât atât, fiecare participant are locul său pe piață, iar piața oferă condiții egale concurențiale pentru obținerea încrederii clientului”.

Legea privind asigurările prevede că agentul bancassurance trebuie să dispună de un contract de asigurare de răspundere civilă profesională valabil în valoare de cel puțin 5 mil. de lei pentru fiecare solicitare de daune și în valoare globală de 10 mil. de lei pe an pentru totalitatea solicitărilor de daune, franchiza nefiind admisă, sau de o garanție echivalentă furnizată de asigurătorul în al cărui nume activează. Totodată, un agent bancassurance poate să intermedieze aceleași clase de asigurări pentru mai multe companii de asigurări.

Lilia PLATON

ASIGURĂRILE ÎN ȘTIRI

Noul director al Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule este Victor Cilibic

La adunarea generală a Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule (BNA) a fost ales cu majoritatea voturilor membrilor Consiliului de administrare noul director al instituției Victor Cilibic. Noul conducător al BNA a fost ales după ce fostul director, Ruslan Petrusenco, a demisionat din această funcție, din dorință proprie.

Președintele Consiliului BNA, directorul general Moldasig, Vitalie Bodea a declarat: „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule are obligații foarte serioase. Cu eforturi comune trebuie să facem ordine pe piața Carte Verde din R. Moldova pentru a putea garanta achitarea despăgubirilor pentru deținătorii de automobile din Moldova la plecarea peste hotare, în situația producerii unui accident rutier. În cadrul adunării generale au fost discutate prioritățile acestei instituții și ale noului director. Una dintre acestea constă în monitorizarea permanentă a companiilor emitente de Carte Verde, precum și colaborarea cu instituțiile de stat. Drept urmare, trebuie să obținem o reglementare și un control mai eficient al acestui segment al pieței de asigurări. Una dintre obligațiile cele mai importante ale BNA constă în menținerea unor relații, precum și raportarea permanentă față de Biroul central al Sistemului Internațional Carte Verde de la Bruxelles. Țin să amintesc că la ora actuală sistemul național Carte Verde este monitorizat îndeaproape de către această structură internațională. Trebuie să facem tot posibilul pentru prevenirea încălcărilor și îndeplinirea obligațiilor internaționale ale companiilor de asigurări emitente de Carte Verde din Republica Moldova”.

Victor Cilibic în ultimii trei ani a lucrat la Comisia Națională a Pieței Financiare în calitate de actuar. Înainte de aceasta, a activat în cadrul unor companii de asigurări. Victor Cilibic a obținut diploma în managementul finanțelor, de asigurare și de risc.

Informație. Sistemul Internațional de asigurare de răspundere civilă auto Carte Verde funcționează din 1951. Scopul principal este de a regulariza pretențiile persoanelor păgubite ca urmare a accidentelor de circulație, cu participarea automobiliștilor străini, în conformitate cu legislația națională a țării producătorului. Birourile Naționale Carte Verde sunt membre ale organizației unice – Consiliul Birourilor din Bruxelles, care activează sub egida Grupului de lucru pentru transportul rutier al Comitetului pentru transport terestru al Comisiei Economice a Națiunilor Unite pentru Europa. Membri ai Sistemului Carte Verde sunt 45 de țări: Federația Rusă, toate statele Europene, Israel, Maroc, Tunis și Iran. În Moldova sistemul Carte Verde funcționează începând cu 2001. Atribuțiile biroului Carte Verde din Moldova au fost delegate Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule. În cadrul Biroului Național, în calitate de emitenți ai certificatelor Carte Verde participă șase companii – „Asito”, „Moldasig”, „Donaris Group”, „Moldova Astrovaz”, „Klassika Asigurări” și „Victoria Asigurări”.

B.C. „UNIBANK” S.A.

informează că emisiunea a IX-a suplimentară închisă de acțiuni ordinare nominative nematerializate ale Băncii, anunțată anterior, în sumă totală de 100 000 000 (una sută milioane) lei moldovenești, s-a încheiat anticipat la 18 noiembrie 2013. Consiliul Băncii a aprobat darea de seamă privind rezultatele emisiunii, și setul corespunzător de documente a fost prezentat Băncii Naționale a Moldovei. Conform rezultatelor emisiunii mărima capitalului social al Băncii va constitui 282 000 000 (două sute optzeci și două milioane) lei moldovenești. Modificările corespunzătoare privind mărimea capitalului social și numărul total de acțiuni plasate vor fi operate în Statutul Băncii după aprobarea și înregistrarea de către Comisia Națională a Pieței Financiare a rezultatelor emisiunii.

Organul executiv al Băncii.

Colectivul Ziarului Capital Market exprimă sincere condoleanțe și este alături de Alexandr Burdeinii în legătură cu decesul prematur al tatălui său Filip.

Domnul să-l aibă în pază.

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpresă: 67770
Poșta Moldovei: PM21700

EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.

Nr. de înregistrare: 1003600114204, 27 octombrie 2003

FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Președinte: Iurie FILIP,

Elena VASILACHE, Eugeniu VIȚU,

Zoia TULBURE, Nadejda FILIP.

REDACTOR-ŞEF:

Ghenadie TUDOREANU

Tel.: /373 22/ 229-445

REDACTOR-ŞEF ADJUNCT:

Tatiana SOLONARI

Tel.: /373 22/ 229-335

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale:

capital@market.md, ziarulcm@gmail.com

TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115

(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

CONT BANCAR: 225139437,

c/ 1003600114204,

BC „Eximbank - Gruppo Veneto Banca”, SA.,

fil.11, Chișinău, BIC EXMMMD22436

În ziar au fost utilizate știrile agenției

«Moldpres» și «InfoMarket»

Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.

Orice articol publicat în „Capital Market” reflectă punctul

de vedere al semnatarului, care nu neapărat coincide

cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se

permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia PRAG 3

Bancassurance – asigurări vândute altfel

Continuare din pag. 1.

“Din parteneriatul bancă-asigurător, prioritatea CNPF a fost, este, și va fi consumatorul. Îmi exprim încă o dată convingerea că din parteneriatul dintre cele două entități vor avea de câștigat, în primul rând, cetățenii. Luând în considerare o serie de provocări, este foarte important să învățăm cum să evaluăm necesitățile și așteptările clienților. Sunt convins că bancassurance-ul va contribui la dezvoltarea pieței de asigurări”, a ținut să menționeze Artur Gherman.

Președintele CNPF a declarat că recentele modificări legislative din Republica Moldova care vizează sectorul bancar și de asigurări au creat premisele dezvoltării efective a parteneriatului între jucătorii din aceste domenii. “Astfel, atât instituțiile bancare, cât și societățile de asigurare pot identifica în bancassurance o nișă profitabilă și atractivă, care poate fi oferită complementar alături de serviciile furnizate în prezent”, a mai spus Gherman.

BANCASSURANCE – LIANTUL DEZVOLTĂRII BĂNCILOR ȘI COMPANIILOR DE ASIGURĂRI

În momentul de față, patru din 14 bănci comerciale din Republica Moldova sunt licențiate pentru activitatea de bancassurance, a afirmat Emma Tăbîrță, viceguvernator, Banca Națională a Moldovei (BNM).

“În cazul Republicii Moldova, conceptul de bancassurance este o noutate. Practic, până în anul 2012, nu exista în legislație acest cuvânt, apoi noțiunea a fost introdusă în urma unor reglementări – la licențierea băncilor. În opinia mea, sectorul bancar este pregătit pentru a începe această nouă activitate, iar Banca Națională a Moldovei va sprijini acest lucru”, a declarat Emma Tăbîrță.

“Băncile comerciale au demarat această activitate. Astfel, la ora actuală patru bănci comerciale din cele 14 ce activează pe piață sunt licențiate pentru bancassurance. Acestea sunt MOLDOVA-AGROINDBANK, VICTORIABANK, MOBIASBANCA și MOLDINDCONBANK. Sper că acest nou tip de activitate va contribui atât la creșterea sectorului bancar, cât și a celui de asigurări”, a remarcat viceguvernatorul BNM.

“Partea teoretică și cea legislativă pentru dezvoltarea activității de bancassurance sunt asigurate în proporție de 100%”, a spus Tăbîrță.

Leonid Talmaci, președintele Asociației Băncilor din Moldova susține că bancassurance presupune o trecere de la o formă simplistă de cooperare dintre bănci și companiile de asigurări, care se limitează astăzi la asigurarea gajului în procesul eliberării creditului de către bănci, la o formă mai complexă care să corespundă modelului clasic de bancassurance. Acordarea prin lege a dreptului de a acorda servicii de intermediere în asigurări este beneficiă băncilor deoarece fortifică elementul de apărare a intereselor asiguraților, precum și contribuie la transparența serviciilor de asigurare. Adică, băncile au posibilitatea să ofere servicii mai calitative decât alți intermediari.

“Băncile dispun de personal calificat și de o infrastructură dezvoltată, respectă cu strictețe un șir de cerințe și exigențe stabilite prin lege și alte acte normative față de activitatea lor: formarea de rezerve, mărirea minimă a capitalului etc. În condițiile actuale, piața de asigurări capătă amploare: se intensifică formele și produsele de asigurare, iar companiile de asigurări dispun de rezerve financiare tot mai mari pe care le plasează în instituțiile financiare. Astfel, instituțiile financiare și companiile de asigurări, într-un viitor nu atât de îndepărtat, vor deveni parteneri egali și vor tinde spre o cooperare din ce în ce mai strânsă și reciproc avantajoasă. Aceasta le va



deschide noi perspective de colaborare”, a declarat Leonid Talmaci.

Potrivit lui Talmaci, acest fapt e confirmat și de practica altor țări unde modelele de implementare a bancassurance au succes. “Nouă nu ne rămâne decât să le preluăm, să le adaptăm la specificul țării noastre și să le implementăm. Pentru a face față noilor provocări, atât băncile, cât și companiile de asigurări vor trebui să-și dezvolte capacitățile resurselor umane, să facă uz de tehnologiile informaționale și să sporească capacitatea de deservire. De asemenea, vor trebui să lucreze în comun asupra elaborării unor produse de asigurare simple și accesibile, atât din punctul de vedere al eforturilor, complexității, dar și al timpului necesar prestării acestora. În final aceste produse de bancassurance trebuie să fie avantajoase pentru consumator. Un moment foarte important este și alegerea partenerului de dezvoltare, fapt care va motiva atât băncile, cât și companiile de asigurare să-și sporească competitivitatea pe piață”, a conchis Talmaci.

SECTORUL DE MICROFINANȚARE, ÎNCĂ UN PILON PENTRU BANCASSURANCE

Aurica Doina, membru al Consiliului de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare, responsabilă de sectorul de microfinanțare, a declarat că în Republica Moldova activează pe moment 350 Asociații de Economii și Împrumut (AEI) care au 127 mii membri deserviți anual. Ponderea AEI în PIB constituie circa 2%. Portofoliul de împrumuturi acordate anual este de 270 milioane lei. Pentru nouă luni ale anului curent această cifră a ajuns să fie de 350 mil. lei. De asemenea, activează peste 70 Organizații de Microfinanțare (OMF) care deservesc anual 65 mii beneficiari de împrumuturi. Portofoliul de împrumuturi acordate constituie 1,59 mld. lei.

“A fost făcut primul pas în vederea implicării sectorului de microfinanțare în domeniul bancassurance. Pe parcursul a trei luni au fost instruiți 300 membri ai AEI. Am văzut interesul din partea administratorilor de a cunoaște și de a se implica în acest domeniu. Deja sunt exemple în care AEI au încheiat contracte de mandat cu companiile de asigurări. De asemenea, am constatat deschiderea companiilor de asigurări de a colabora cu sectorul de microfinanțare, pentru promovarea produselor de asigurare”, a declarat Aurica Doina.

Potrivit sursei citate, prin schimbarea legislației privind acest tip de activitate, CNPF și-a propus să dezvolte infrastructura industriei de asigurări și la nivelul mediului rural.

În acest proces ne-am inspirat de la modelul Poloniei și Irlandei. “Trebuie să menționăm faptul că AEI și OMF sunt dotate tehnic corespunzător, au personal și dețin sedii stabile, precum și experiența necesară acumulată începând cu anul 1998. Ne-am propus să implicăm aceste instituții în asigurarea accesului cetățenilor din mediul rural la aceste servicii, or, anume în sate gradul de acoperire cu infrastructura pieței asigurărilor este scăzut”, a conchis Aurica Doina.

Aurica Doina a îndemnat companiile de asigurări să se informeze mai îndeaproape despre specificul instituțiilor financiare nebancale și al produselor pe care le prestează populației și să promoveze anumite servicii, reieșind din specificul acestor instituții.

BROKERII DE ASIGURARE VOR PIERDE

Viorel Vasile, acționar Safety Broker România a declarat că compania a venit pe piața din Republica Moldova, deoarece aceasta înregistrează creșteri comparativ cu piața din România, care mai mulți ani la rând înregistrează scăderi.

“Vom merge pe asigurare de echipamente și așteptăm dezvoltarea pieței on-line, or, Safety Broker este cel mai mare operator on-line de pe piața românească. Avem o creștere de 35-45 la sută pe an. Suntem cel mai mare operator pe segmentul on-line în care vindem în proporție de 10 la sută, în condițiile în care media acestui indicator pentru alte companii din România este de 3-4 la sută. Premisele dezvoltării unui sistem bancassurance modern sunt două: o legislație bine pusă la punct și o prezență foarte densă a băncilor. În țările UE, aproximativ 50 la sută din vânzări sunt făcute prin bancassurance, ceea ce reprezintă un potențial mare, mai ales pe segmentul on-line. Deși modelul de business pe care îl vom aborda în Moldova este un pic diferit de cel pe care îl avem în România, vom lucra fără agenți și vom merge doar pe clienți corporați. Ne vom concentra pe asigurarea de echipamente și vom oferi consiliere în gestionarea daunelor”, a declarat Viorel Vasile.

Veaceslav Cernica, directorul BAR “Ervax”, susține că în urma implementării tehnologiilor de bancassurance pe piața din Moldova, brokerii vor avea de pierdut și nu le rămâne decât să se resemneze. Ceea ce înainte câștigau brokerii, acum vor fi veniturile băncilor, deoarece aceștia vor avea o relație comercială directă cu companiile de asigurări. “Începând cu anul 2001, brokerii de asigurări din Moldova fac bancassurance, dar nu în sensul clasic al cuvântului, ci prin intermediul agenților. La ora actuală aceștia vor putea continua aceeași practică doar cu băncile care nu vor fi licențiate în bancassurance. Cred că

brokerii ar trebui să fie mai deschiși la minte pentru a reuși să reziste în aceste condiții”, crede Veaceslav Cernica.

Potrivit lui Cernica, personalul de la bănci nu are timp să vândă produse de asigurare asemenea brokerilor. În țările unde sunt dezvoltate aceste tehnologii, este vorba mai mult despre asigurările de viață, pentru care băncile sunt ca o locomotivă.

SUCESUL BANCASSURANCE DEPINDE DE TRANSPARENȚA PIEȚEI FINANCIARE

Alexandru Zgardan, președintele companiei de asigurări “Garanție” susține că bancassurance este ocazia de a rezolva problemele pe care le are pe moment piața de asigurări din Republica Moldova.

“Deși în ultima perioadă, în R. Moldova se vorbește foarte mult despre o istorie de succes, în paralel avem multe probleme de sistem: lipsă de transparență, corupție etc. Ridică multe semne de întrebare faptul că acționarii unor companii de asigurare sunt companii offshore”, a afirmat Zgardan.

Zgardan a declarat că unele prevederi legale sunt încălcate zilnic în Moldova. “Prima prevedere ține de Legea cu privire la Concurență. Am mai multe exemple, unul dintre care este al unui client fidel al companiei “Garanție”. Banca i-a refuzat dreptul de a-și asigura la compania “Garanție” bunul procurat prin intermediul unui credit bancar. Cred că influența sectorului bancar asupra sistemului de asigurări nu ar trebui să fie atât de directă. Noi avem foarte multe cazuri în care angajații băncilor și ai diferitelor companii primesc anumite sume în plicuri. Toate acestea cu participarea tacită a unor brokeri. Eu consider că dacă aceste fenomene se vor perima și în procesul de implementare a bancassurance, aceasta va avea efecte negative asupra pieței de asigurări și nu pozitive, cum se mizează pe moment. Vom avea o monopolizare și mai mare”, crede Zgardan.

“Bancassurance este o oportunitate, dar vreau ca aceasta să fie o oportunitate pentru toată piața. Un atu al bancassurance este dezvoltarea unor produse noi, accesul la creiere noi. Putem spori încrederea atât a clienților companiilor de asigurări în bănci, cât și invers. Vom evita birocrația prin utilizarea tehnologiilor IT și reducerea posibilităților de fraudă. Ar avea un plus de imagine atât companiile de asigurări, cât și băncile. Consider că în calitate de actori ai pieței trebuie să punem în față interesele de grup. Trebuie să acționăm cu eforturi unite, să fim un “NOI”, nu doar “EU”. De asemenea, e necesară participarea organelor de stat pentru a contracara unele acțiuni incorecte pe piața de asigurări”, crede Zgardan.

Potrivit lui Zgardan, deși cadrul legal permite practicarea bancassurance, R. Moldova se află la început de cale. “Momentul care va urma este mult mai important decât ceea ce avem acum. “Garanție” are experiență de conlucrare cu instituțiile financiare de creditare (AEI și OM) și intenționăm să continuăm această practică”, a conchis Zgardan.

Veronica Malcoci, director Grawe Carat, consideră că legătura dintre bancă, companie de asigurări și client este una de tipul “win, win, win” (“câștig, câștig, câștig”). “E necesar să fie prezenți mai mulți factori pentru implementarea bancassurance în Moldova. Unul care ar impulsiona acest proces ar fi, în primul rând, competiția loială, o transparență pe piața financiară în așa fel încât banca să nu poată impune clientului tarifele și compania la care acesta să-și asigure bunul. Or, sunt experiențe în care unele bănci și companii de asigurări aparțin unui grup afiliat de persoane. Ca rezultat, clientul nu poate beneficia de o alegere liberă a produsului de asigurare, precum și a produsului bancar. Când există monopol, nu este liberă alegere, iar fără libera alegere nu putem discuta despre o colaborare corectă dintre bancă și asigurător”, a spus Malcoci.

Potrivit Veronicăi Malcoci, este un proces absolut normal când o bancă deține și o companie de asigurări, însă acest proces trebuie să fie public, transparent și în tot ce se face, să se respecte legislația statului în care aceste entități activează. “Însă este inacceptabil când acționarii unor companii de asigurare sunt companii offshore. Sper ca autoritățile de supraveghere să întreprindă activitățile necesare pentru evitarea unor asemenea situații”, a declarat Malcoci.

SERVICIILE DE ASIGURARE MAI ACCESIBILE

Iurie Filip, vicepreședinte și membru al Consiliului de Administrație al CNPF, responsabil de sectorul asigurări, a declarat că acum doi ani CNPF a participat alături de alte instituții la modificarea cadrului legislativ în ceea ce privește tehnologiile bancaassurance. “Am fost ghidați de două principii: am dorit să oferim prin aceste tehnologii un plus de calitate consumatorilor serviciilor de asigurări. Or, discursurile pe care le-am auzit astăzi au generat ideea că acesta este un obiectiv realizabil. Al doilea obiectiv a fost ca serviciile de asigurare să devină mai accesibile, deoarece rețeaua băncilor este dezvoltată în R. Moldova. Pe lângă aceasta, există posibilitatea conlucrării în acest sens cu instituțiile financiare nonbancare. Clientul va beneficia de acest serviciu mult mai aproape de casa sa. Un alt plus pentru client este gradul de credibilitate mai mare, or, se știe că instituțiile bancare se bucură de o încredere mai mare pe piața financiară decât companiile de asigurări”, a declarat Iurie Filip.

Filip și-a exprimat dorința ca aceste tehnologii de bancassurance să nu aducă creșteri de prețuri pentru consumatori. Bineînțeles că bancassurance oferă posibilitatea actorilor de pe piață de a-și extinde radical prezența, volumul de vânzări și să beneficieze în acest sens de activitatea unor structuri foarte bine pregătite.

“Toate acestea vor spori și calitatea promovării produselor de asigurare. Bineînțeles că există și anumite provocări pentru companiile de asigurări. Este clar că odată cu implementarea acestor tehnologii se vor produce și anumite restructuringi pe piață. Este evident că acele companii de asigurare care sunt afiliate unor instituții bancare, au anumite avantaje. Îndemnul meu către companiile de asigurări este să înceapă să genereze anumite produse de asigurare care să fie interesante pentru structurile financiare bancare și nebancale”, a precizat Iurie Filip.

Tatiana SOLONARI

Incertitudinea frânează impulsivitatea creditării

Gradul înalt de incertitudine și nivelul înalt al împrumuturilor neperformante frânează impulsivitatea creditării. Potrivit ultimelor date ale BNM, la sfârșitul lunii septembrie creditele neperformante din sistemul bancar constituiau 12,4% și s-au redus cu 1,8 puncte procentuale față de sfârșitul anului 2012, nivel încă destul de ridicat.

Astfel, datele relevă că procesul de lichidare a activelor toxice din sistemul bancar decurge anevoios, în condițiile în care pe piață există o cerere scăzută la gajul expus la vânzare de instituțiile financiare. Totodată, acesta își pierde din valoare odată cu trecerea timpului. Or, menținerea ratei ridicate la credite se datorează și volumului mare al activelor toxice din sistemul bancar. Iar băncile le recuperează pe seama debitorilor onești. Iar diminuarea volumului total al creditelor neperformante are loc foarte încet.

Economistul Eugen Crudu constată că sistemul bancar moldovenesc este unul închis, iar problemele sistemice nu-i permit să reducă semnificativ ratele dobânzilor la împrumuturile acordate în condițiile în care există probleme privind executarea gajului (mersul prin instanța de judecată), deși s-a făcut un pas înainte cu executarea directă a imobilelor în cazul falimentului debitorului.

„Ratele dobânzii sunt relativ acceptabile pentru creditele de lungă durată, însă există o problemă ce ține de costul total al împrumuturilor în condițiile în care comisioanele și plățile adiționale majorează costul total al creditului la circa 73% din sold”, consideră Eugen Crudu.

Acesta a explicat că în condițiile unei rate a dobânzii de 10% pentru un credit pe o perioadă de zece ani, comisioanele și plățile adiționale cresc dobânda efectivă cu circa 3 puncte procentuale. „S-a făcut un pas înainte cu creditele de consum, la care instituțiile financiare sunt obligate să arate clientului rata efectivă a creditului. Nu știu când se va produce acest lucru și la celelalte tipuri de credite, cert este că mai avem de așteptat”, a spus Crudu.

Totodată, incertitudinea internă (nesiguranța locului de muncă) ține la distanță potențialii clienți ai băncilor. Potrivit ultimelor date ale BNM, în septembrie 2013 volumul creditelor acordate a crescut cu 2,7% față de anul precedent, datorită sporirii creditelor oferite persoanelor fizice (+19,7% față de anul trecut), în timp ce împrumuturile pentru persoanele juridice (mediul de afaceri) au cunoscut o diminuare nesemnificativă de 0,4% comparativ cu anul precedent.

În același timp, continuă să persiste reticența față de împrumuturile în valută străină, iar în luna septembrie volumul creditelor în valută a scăzut cu 16,7% față de anul precedent. Dinamica pozitivă în activitatea de creditare se datorează creșterii împrumuturilor în valută națională, ce s-au majorat cu 14,1%.

Expertii susțin că băncile sunt reticente în acordarea creditelor pentru mediul de afaceri în condițiile în care există incertitudinea viabilității afacerilor și lipsesc planurile de dezvoltare a afacerilor din partea solici-



tanților de împrumuturi. Iar în asemenea situații băncile moldovenești se orientează spre creditarea ramurilor mai puțin riscante ale economiei. Or, în prezent gradul cel mai redus de risc îl are comerțul, unde rulajul este foarte mare, iar cererea de produse alimentare și nealimentare de import va exista permanent pe piața internă. În acest sens, băncile moldovenești finanțează la greu comerțul – 38,32% sau 14,96 miliarde de lei din totalul de 39,058 miliarde de lei, credite acordate de sistemul bancar, la sfârșitul lunii septembrie. La o mică distanță se situează domeniul producției alimentare – 3,86 miliarde de lei, urmată de industria productivă – 3,14 miliarde de lei. De cele mai puține credite beneficiază industria energetică – 917,85 mil. de lei.

Ținem să precizăm că băncile din Republica Moldova oferă credite în mare parte din resursele atrase de la populație și persoanele juridice. Or, în luna septembrie volumul depozitelor atrase, după cum arată datele BNM, a scăzut cu 14,8% față de anul precedent, din cauza micșorării depozitelor cu scadențe mai mari de un an cu 23,6% și a celor a căror maturitate nu depășește 6 luni – cu 44,5% comparativ cu anul precedent.

Depunerile a căror scadență variază între 6-12 luni s-au majorat cu 30,3%. Datorită unei creșteri continue, începute din octombrie anul trecut, depozitele cu maturități cuprinse între 6-12 luni au obținut ponderea cea mai mare în totalul depozitelor la termen și, în august, acest indicator constituia 52,8%. În pofida tranzațiilor dubioase ce s-au realizat în primăvara și vara anului 2013, sectorul bancar continuă să fie bine capitalizat (suficiența capitalului ponderat la risc constituia 23,3% în august, depășind nivelul reglementat, de minim 16%) și să posede suficiente lichidități.

Soldul creditelor în economie, în luna septembrie 2013, a sporit cu 0,9 la sută din contul majorării cererilor față de economie în moneda națională cu 195,0 mil. lei (0,9 la sută), precum și a cererilor față de economie în valută străină (exprimate în MDL) – cu 173,2 mil. lei (1,0 la sută).

SECTORUL PRIVAT IMPULSIONEAZĂ CREDITAREA ÎN MONEDĂ NAȚIONALĂ

„Impulsivitatea exporturilor în ultima perioadă a sporit cererea atât pentru creditele în lei, cât și pentru cele în valută, în condițiile în care pe intern producătorii au nevoie să-și crească producția apelând la împrumuturile în lei, iar la export au nevoie de valută, ceea ce poate fi văzut și în datele statistice: împrumuturile în lei și valută au crescut aproape în același volum”, afirmă Crudu.

Evoluția pozitivă a soldului cererilor față de economie în moneda națională a fost determinată de creșterea soldului cererilor față de sectorul privat cu 133,9 mil. lei (0,9 la sută), față de alte sectoare rezidenți și întreprinderile de stat au crescut – cu 56,5 și 12,7 mil. lei (1,0 și 1,6 la sută) respectiv. În același timp, soldul cererilor față de alte organizații care practică unele operații financiare a scăzut cu 8,0 mil. lei (1,9 la sută).

Creșterea soldului cererilor față de economie în valută străină (exprimate în MDL) a fost influențată de majorarea soldului cererilor față de sectorul privat cu 103,3 mil. lei (0,7 la sută), față de alte organizații care practică unele operații financiare cu 47,9 mil. lei (7,5 la sută), a cererilor față de persoanele fizice – cu 20,5 mil. lei (6,4 la sută) și soldul cererilor față de întreprinderile de stat a crescut – cu 1,4 mil. lei (0,2 la sută).

ECONOMIA MOLDOVEI CONTINUĂ SĂ FIE VULNERABILĂ FAȚĂ DE MEDIUL EXTERN

Deși creditele în economia moldovenească sunt în ascensiune, în analiza lunară a Centrului analitic Expert Grup, se spune că economia țării continuă să fie vulnerabilă la șocurile externe, în condițiile în care e dependentă în mare parte de exporturi și de situația din agricultură.

„În perioada de referință, economia moldovenească și-a menținut tendința de recuperare după recesiunea din 2012. Totodată, evoluția Indicelui Compozit Anticipator (ICA), este de bun augur pentru continuarea procesului de relansare economică până la finele anului 2013, urmat de o stabilizare moderată a creșterii în 2014. Cu toate acestea, perpetuarea deficiențelor structurale în paralel cu vulnerabilitatea sporită față de mediul extern prezintă riscuri iminente pentru dezvoltarea sustenabilă și inclusivă a economiei naționale pe termen lung”, se spune în analiza Expert Grup.

Ascensiunea Indicelui ICA a fost determinată atât de factorii interni, cât și de cei externi. Pe plan intern, creșterea consumului este reflectată de avansarea volumului banilor în circulație, care în septembrie 2013 a constituit 26,4% față de anul trecut. Aceasta a fost alimentată de deprecierea monedei naționale și de creșterea transferurilor de bani de peste hotare, precum și a salariilor. Revigorarea cererii externe a servit drept catalizator suplimentar pentru relansarea economică.

Florin LEVĂNȚICĂ

12,68% din acțiunile companiei moldo-americane Elevator Kelley Grains au fost vândute la Bursa de Valori a Moldovei

Suma tranzacției a constiuit circa 6,53 mil. lei. Astfel, au fost vândute 652792 acțiuni la preț de 10 lei per unitate, care este și valoarea nominală.



Amintim că unul din cele mai mari elevatoare de cereale din Moldova – Elevatorul Kelley Grains face parte din grupul Trans Oil, controlat de milionarul Vaja Djashi și care are o poziție dominantă pe piața uleiului de floarea-soarelui din țară. În 2012, compania a suportat pierderi de 29,65 mil lei, fiind în creștere cu 25,3 la sută în comparație cu anul 2011. Veniturile din vânzări ale companiei pentru anul trecut au crescut cu 64 la sută – până la 69,03 mil. lei, iar prețul de cost al vânzărilor au crescut cu 55 la sută – până la 65,1 mil. lei. La începutul anului curent, pachetul de acțiuni de control al Elevator Kelley Grains – 60,189% – era deținut de întreprinderea cu capital străin Kelley Grains Corporation. Circa 24,4 la sută din acțiuni aparțin lui Vasile Roșioru.

Elevator Kelley Grains se ocupă de recoltarea culturilor agricole, păstrarea, depozitarea lor, zootehnie, vânzarea angro a materiei prime agricole și animale vii, producție alimentară, băuturi și articole de tutun, comerțul cu amănuntul al producției alimentare, panificație și servicii agricole.

InfoMarket

Infrastructura comercială în Moldova va fi îmbunătățită

În Republica Moldova infrastructura comercială va fi mai bună, piața internă va fi asigurată cu produse calitative, în mare parte autohtone, iar actele permise la lansarea afacerii în comerț vor fi reduse. Acestea sunt câteva obiective care se regăsesc în Strategia de dezvoltare a comerțului interior pentru anii 2014-2020, aprobată săptămână trecută de Guvern.

Potrivit Agenției „INFOTAG”, ministrul Economiei Valeriu Lazăr a menționat în cadrul ședinței că prin realizarea acestei Strategii, autoritățile își propun să rezolve problemele cu care se confruntă comerțul național.

„Pe piață sunt prezente mărfuri nesigure, foarte multe mărfuri contrafăcute și care provin din comerțul ilegal. Avem multe cazuri de încălcare a drepturilor consumatorilor. Orice nerespectare de reguli și concurență neloială înseamnă inclusiv și demotivarea celor care sunt onești”, a spus ministrul Economiei.

Prin acest document, Ministerul Economiei își propune să schimbe viziunea asupra comerțului, care va cuprinde nu doar domeniul de comercializare a bunurilor, dar și cel al serviciilor, precum reparații, închirieri, curățare, spălare, alimentație publică, cazare, voiaj.

Autoritățile își propun să majoreze competitivitatea produselor și serviciilor plasate pe piață, să îmbunătățească infrastructura comercială în teritoriu, în special în localitățile rurale, să asigure comerțul cu forță calificată de muncă.

Printre propunerile ministerului pentru dezvoltarea comerțului se numără sporirea vânzărilor cu amănuntul cu până la 4% anual și extinderea rețelei comerciale cu aproximativ 50 de unități anual. Strategia ar putea reduce din decalajul comercial între localitățile urbane și cele rurale cu aproximativ 10-15% anual. Totodată, comerțul modern ar urma să crească până la 45%, iar cel la distanță, inclusiv cel electronic, cu 2-3% anual.

Accentul Strategiei este pus pe accesul populației atât din mediul rural, cât și din mediul urban la o infrastructură comercială modernă care să satisfacă cerințele consumatorilor.

Acordul de asociere – întrebări și răspunsuri

Recent, Guvernul a lansat Ghidul Acordului de Asociere care cuprinde răspunsuri la cele mai importante întrebări privind beneficiile și avantajele acestuia. În cele ce urmează, vom prezenta cele mai importante aspecte înscrise în Ghid, cu referire la influențele acestuia asupra sectorului economic al R. Moldova.

În prezent, relațiile dintre R. Moldova și Uniunea Europeană sunt reglementate de Acordul de Parteneriat și Cooperare (APC), intrat în vigoare în 1998. Acesta urmează a fi substituit de Acordul de Asociere (AA), negocierile pentru care au fost lansate în 2010. Documentul cuprinde prevederi pe toate segmentele, iar din sectorul economic, cel mai important aspect este instituirea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ZLSAC sau DCFTA în l. engleză). Acordul urmează a fi parafat pe 29 noiembrie curent, la Vilnius, semnarea lui fiind prevăzută pentru 2014.

UE este cel mai important partener economic al țării noastre, acoperind circa 45% din comerțul extern al R. Moldova. DCFTA va crea oportunități de afaceri în Moldova și va promova o modernizare economică reală și integrarea în UE, incluzând eliminarea majorității taxelor și a barierelor în comerțul cu bunuri, prestarea serviciilor în circulația capitalului și a investițiilor. Odată implementat, DCFTA va duce la o creștere suplimentară a PIB de până la 5,4%.

– Care vor fi beneficiile concrete ale DCFTA?

– DCFTA nu doar va deschide reciproc piețele prin eliminarea taxelor și a cotelor, dar va conduce și la armonizarea profundă a legilor, normelor și a reglementărilor din toate sectoarele economiei, oferind beneficii atât antreprenorilor, cât și persoanelor fizice. Atunci când DCFTA va fi implementat, 95% din taxe vor fi stabilite la zero, iar restul taxelor vor fi reduse. Toate acestea, respectiv, vor duce la o concurență mai intensă, ceea ce va genera costuri mai mici pentru cumpărători.

Una din principalele probleme cu care se confruntă companiile din R. Moldova și cele din UE, sunt normele și standardele diferite care fac dificil comerțul transfrontalier. Astfel, DCFTA prevede o armonizare între standardele R. Moldova și cele ale UE atât pentru bunuri industriale, cât și pentru produse agricole. Pentru producătorii din Moldova vor exista și efecte pozitive indirecte, deoarece noile reglementări vor stimula modernizarea întreprinderilor și îmbunătățirea procesului de producție, precum și investițiile în noile tehnologii. Nu mai puțin importante sunt și ajustările ce țin de achiziții publice, concurență și drepturile proprietății intelectuale – toate aceste schimbări vor duce la ameliorarea mediului de afaceri prin eradicarea practicilor corupte, prin crearea noilor posibilități investiționale și prin modernizarea economiei.

– Acordul de Asociere și DCFTA vor distruge mai multe sectoare ale economiei Moldovei?

– Primii ani de adaptare la zona de comerț liber aprofundat și comprehensiv ar putea să fie mai dificili. Acest fapt nu este surprinzător, deoarece transformările de sistem duc mereu la pierderi pe termen scurt pentru anumite segmente. Totuși, în timp, noile tehnologii vor duce la o productivitate mai înaltă, salarii mai mari și, respectiv, la o creștere economică, la noi oportunități de angajare, cum s-a întâmplat, spre exemplu, în Polonia sau Țările Baltice. Datorită DCFTA producătorii din Republica Moldova vor putea concura cu succes și câștiga un loc pe piața europeană. Consumatorii locali, în schimb, vor avea acces la bunuri de înaltă calitate europeană chiar aici în Moldova la prețuri mai mici.

Cele mai sensibile sectoare ale economiei Moldovei vor beneficia de perioade de



tranzitiei care le vor asigura timpul necesar pentru adaptare. Mai mult decât atât, semnarea AA va duce la sporirea semnificativă a atractivității investiționale și la fluxuri de investiții externe directe pentru fabrici noi și întreprinderi, susținând direct modernizarea economiei.

– AA/ DCFTA va reprezenta doar un flux de mărfuri importate în Moldova?

– Mai multe companii din Republica Moldova sunt îngrijorate de faptul că AA/ DCFTA va duce doar la deschiderea accesului pentru importurile din UE și va crea o concurență sporită pentru produsele din Moldova. Preocuparea dată nu este întemeiată. În primul rând, acordul este reciproc, astfel, companiile din Moldova au oportunități egale pe piața din UE, precum au și companiile UE pe piața din Moldova. În al doilea rând, produsele europene sunt deja acceptate pe larg pe piața din Republica Moldova, cu foarte puține bariere de facto, cu excepția taxelor, care și ele sunt destul de mici. Prin urmare, impactul DCFTA pentru produsele din UE importate în Moldova va fi unul foarte limitat.

– Ce oportunități sunt prevăzute pentru companiile din Moldova pe piețele europene?

– Uniunea Europeană este cea mai mare piață din lume, cu 28 de țări și o populație de 500 de milioane de consumatori, fiecare cu câte un venit mediu anual de aproximativ 39 000 dolari SUA. Pentru ca producătorii și prestatorii de servicii din Moldova să pătrundă mai simplu și mai eficient pe această piață, urmează a fi armonizate standardele ce țin de calitate și siguranță. DCFTA oferă platforma necesară pentru această ajustare. Respectiv, odată cu implementarea Acordului de Asociere, o integrare economică mai apropiată cu această piață va oferi produselor din Moldova un acces deschis pe o piață extrem de vastă cu o valoare de 20 000 miliarde dolari SUA.

– De AA/DCFTA vor beneficia doar marii producători agricoli și industriali din Republica Moldova?

– În urma implementării standardelor și normelor UE, vor avea de câștigat toate companiile din țară, indiferent de mărimea acestora. Pe termen lung, și întreprinderile mici și mijlocii vor beneficia de un mediu de afaceri mai competitiv, respectiv, facilitându-se accesul pe piața comunitară. Mai mult decât atât, acordul va mai acoperi și unele aspecte care vor oferi noi oportunități precum accesul pe piața de servicii din UE. Adicional, armonizarea în așa sectoare precum achizițiile publice va oferi noi posibilități pentru companiile din Moldova de a participa la licitațiile de furnizare, lucrări și servicii din UE, la nivel regional și național – care ajung la un total anual de aproximativ 2000 miliarde euro pe an.

– Doar exportatorii în UE vor fi afectați de AA/DCFTA?

– Mulți oameni consideră că AA/DCFTA nu îi va afecta pentru că ei nu sunt implicați și nu doresc să fie implicați în comerțul cu UE. Totuși, un acord de liber schimb comprehensiv și legăturile mai apropiate cu UE vor afecta toate sectoarele economiei și

consumatorii, deoarece Moldova va prelua multe din legile și procedurile UE și apoi le va aplica la nivel național.

Acest fapt va duce la un șir de beneficii pentru toate categoriile de întreprinzători din Moldova. În primul rând, vor fi stabilite legi și proceduri clare și transparente, similare cu cele aplicate în UE. Mai mult decât atât, consumatorii din Moldova vor beneficia de standarde mai înalte de sănătate și siguranță, deoarece ei vor fi siguri de calitatea produselor expuse spre vânzare.

– După încheierea negocierilor, angajamentele Moldovei vor fi aplicate imediat?

– Deseori se consideră că după încheierea negocierilor, Moldova va fi nevoită să adopte imediat toate regulamentele UE, fapt care va duce la costuri exorbitante pentru Guvernul Moldovei și pentru mediul de afaceri. Însă situația este diferită. DCFTA va fi implementat treptat, regulile ce se referă la mediul de afaceri modificându-se gradual pe parcursul unei anumite perioade, de cel puțin 10 ani, iar pentru anumite sectoare, și mai mult. De aceea, mediul de afaceri din Republica Moldova va avea timp suficient să-și ajusteze și adapteze operațiunile înainte de a se supune noilor reguli.

– În ce măsură va fi afectată agricultura R. Moldova?

– Politica agricolă a UE este foarte complexă și acest fapt este reflectat în negocierile internaționale și bilaterale. Abordarea în cadrul Acordului cu Moldova este de a liberaliza substanțial toate importurile de produse agricole și alimentare din Moldova. De aceea, acordul propune 0% taxe vamale pentru majoritatea bunurilor de la data intrării în vigoare a acordului și un acces îmbunătățit pe piață pentru restul bunurilor (cele mai sensibile) prin oferirea Moldovei a 0% taxe pentru anumite cantități de importuri, așa-numitele Cote Tarifare (TRQ).

– Poate R. Moldova adera la Uniunea Vamală (UV) și la UE concomitent?

– Răspunsul este nu. Un membru al unei uniuni vamale nu poate avea o politică comercială independentă. Aderarea la UV ar însemna că Moldova transferă capacitatea sa de a fixa taxe și de a avea o politică comercială independentă Comisiei Uniunii Vamale. În această situație, țara noastră nu va fi capabilă să reglementeze sectoare precum standardele alimentare sau standardele produselor tehnice care vor fi deja determinate de Comisia Uniunii Vamale. Moldova nu va putea armoniza standardele sale pentru produse alimentare sau orice alt tip de standarde, simultan cu UE și cu Uniunea Vamală.

– Acordul va genera probleme cu partenerul comercial tradițional – Rusia (precum și Kazahstan și Belarus)?

– Nu, DCFTA nu va crea obstacole pentru comerțul sau activitatea investițională cu Rusia. Orice argumente de acest gen au un caracter politic. UE și cele 28 state membre au o relație dinamică și consolidată cu Rusia, care este acum guvernată de regulamentele OMC și de mecanismul său de soluționare a litigiilor, valabil și în cazul Republicii Moldova.

Cristina MIRON

Organizația pentru Atragerea Investițiilor și Promovarea Exporturilor (MIEPO) a început recepționarea propunerilor de proiecte

Propunerile sunt destinate pentru includerea în planul de acțiuni în cadrul programului „Promovarea exporturilor și atragerea investițiilor pentru 2014”. Programul are menirea de a stimula atragerea investițiilor străine directe, de a oferi asistență companiilor străine care intenționează să-și lanseze sau să extindă afacerile în Moldova.

De asemenea, și companiile locale vor avea parte de asistență pentru diversificarea piețelor de desfacere și creșterea competitivității. Vor fi acceptate pentru finanțare proiectele ce conțin următoarele măsuri: de promovare internațională a imaginii Moldovei, a atractivității investiționale și a capacităților de export; de atragere a investițiilor străine directe, inclusiv prin crearea portofoliilor investiționale, chiar și cu participarea statului, a proiectelor private și de parteneriat public-privat; de promovare a dialogului dintre stat și mediul de afaceri pentru îmbunătățirea mediului de afaceri și a dezvoltării economice a țării; de promovare a mărfurilor și serviciilor moldovenești pe piețe străine prin diferite acțiuni în țară și peste hotare; elaborarea cercetărilor de marketing necesare pentru promovarea oportunităților investiționale ale Moldovei. Vor avea prioritate proiecte ale căror rezultate pozitive vor viza un număr mai mare de companii locale, precum și proiecte care dispun de cofinanțare. Va fi luată în considerare experiența de implementare a proiectelor similare celor propuse, precum și existența partenerilor.

În perioada 18 noiembrie – 20 decembrie, agenții economici din Moldova pot depune cereri pentru achiziționarea utilajului în condiții facilitare prin intermediul unui grant nipon
Potrivit serviciului de presă al Ministerului Economiei, o decizie în acest sens a fost adoptată în ședința Consiliului de administrare al programului, prezidată de viceprim-ministrul, ministrul Economiei, Valeriu Lazăr.

Programul este destinat facilitării procurării de către subiecții sectorului întreprinderilor mici și mijlocii a unui vast sortiment de echipament de producere. Echipamentul procurat în cadrul Programului se oferă beneficiarilor, selectați în urma concursului, în regim de leasing pe o perioadă de un an (fără gaj). Dobânda de leasing este la cota zero. Beneficiarii acceptați pentru finanțare în cadrul Programului au obligația să achite în acest interval de timp 60% din prețul echipamentului, 40% constituind Grantul din partea Guvernului Republicii Moldova în cazul în care toate plățile au fost achitate în termenii stabiliți, iar echipamentul a fost instalat și pus în funcțiune, conform condițiilor de leasing încheiate.

În cadrul Programului se achiziționează doar echipament nou de import, livrările fiind scutite de TVA. Până în prezent, din contul mijloacelor de Grant în valoare de 1,3 mld. JPY și din contul Fondurilor Parteneriale ale Grantului în valoare de 131 mln. lei a fost oferită finanțare pentru procurările de echipament în regim de leasing la 171 de agenți economici. Valoarea totală a utilajului transmis beneficiarilor este de 239 milioane lei, iar valoarea componentei de grant acordată acestora – 81 milioane lei. Mai multe detalii privind programul de finanțare pot fi găsite pe www.jnpgg.md.

InfoMarket

**Tranzacții cu valori mobiliare ale emitentilor din Republica Moldova, pe piața bursieră
(Perioada 11-15 noiembrie 2013)**

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitentului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Ponderea VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
11.11.13 11:43	MD14ELIA1008	SA "ELEVATORUL IARGARA"	5,00	150000	750000,00	Oferta publica pe piata secundara	2981881	5,03	5,00
11.11.13 11:46	MD14KELY1006	SA "ELEVATOR KELLEY GRAINS"	10,00	652792	6527920,00	Oferta publica pe piata secundara	5148659	12,68	10,00
11.11.13 14:31	MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	20,00	50	1000,00	Vinzare Cumparare	13329080	0,00	100,00
13.11.13 12:29	MD14FASE1004	SA "FABRICA DE CONSERVE DIN CALARASI"	3,00	2608	7824,00	Licitatie cu strigare Pachet unic	310610	0,84	50,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	370	370,00	Vinzare Cumparare	214001	0,17	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	461	461,00	Vinzare Cumparare	214001	0,22	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	280	280,00	Vinzare Cumparare	214001	0,13	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	561	561,00	Vinzare Cumparare	214001	0,26	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	111	111,00	Vinzare Cumparare	214001	0,05	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	124	124,00	Vinzare Cumparare	214001	0,06	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	237	237,00	Vinzare Cumparare	214001	0,11	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	262	262,00	Vinzare Cumparare	214001	0,12	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	534	534,00	Vinzare Cumparare	214001	0,25	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	449	449,00	Vinzare Cumparare	214001	0,21	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	234	234,00	Vinzare Cumparare	214001	0,11	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	362	362,00	Vinzare Cumparare	214001	0,17	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	649	649,00	Vinzare Cumparare	214001	0,30	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	337	337,00	Vinzare Cumparare	214001	0,16	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	625	625,00	Vinzare Cumparare	214001	0,29	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	417	417,00	Vinzare Cumparare	214001	0,19	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	262	262,00	Vinzare Cumparare	214001	0,12	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	175	175,00	Vinzare Cumparare	214001	0,08	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	350	350,00	Vinzare Cumparare	214001	0,16	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	262	262,00	Vinzare Cumparare	214001	0,12	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	116	116,00	Vinzare Cumparare	214001	0,05	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	423	423,00	Vinzare Cumparare	214001	0,20	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	649	649,00	Vinzare Cumparare	214001	0,30	10,00
13.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	437	437,00	Vinzare Cumparare	214001	0,20	10,00
13.11.13 14:31	MD14POLI1009	SA "POLIGRAFIST"	6,00	50	300,00	Vinzare Cumparare	80000	0,06	10,00
15.11.13 14:31	MD14ASCH1004	SA "ASCHIM"	29,55	10000	295500,00	Vinzare Cumparare	2379602	0,42	10,00
15.11.13 14:31	MD14ASCH1004	SA "ASCHIM"	29,55	4541	134186,55	Vinzare Cumparare	2379602	0,19	10,00
15.11.13 14:31	MD14ASCH1004	SA "ASCHIM"	29,55	3935	116279,25	Vinzare Cumparare	2379602	0,17	10,00
TOTAL				832663	7841696,80				

**Statistica tranzacțiilor extrabursiere
pentru perioada 11.11.2013-15.11.2013
Tipul tranzacției: Vânzare-cumpărare**

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. CONCORDIA-SOROCA S.A., SOROCA	MD14COSO1009	1	1	510	510	0,18
2. JLC-INVEST, MUN. CHIȘINĂU	MD14JLIN1008	-	2	1178	648	0
3. F.E.C. S.A., CHIȘINĂU	MD14FECC1008	10	1	56	560	0,03
4. SUPRATEN, MUN. CHIȘINĂU	MD14RATE1009	14	2	28	1400	0
5. ZORILE, MUN. CHIȘINĂU	MD14ZORI1001	18	6	1342	95658	0,02
6. DIRECȚIA LUCRĂRILOR SPECIALE DE CONSTRUCȚIE	MD14DLUR1004	10	1	761	1522	1,1
Total			13	3875	100298	

Tipul tranzacției: Moștenire

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. Intreprinderea specializate de reparatie a tehnicii, Fălești	MD14ISRT1005	10	3	1646	1646	0,77
2. INTERPARES PRIM, MUN. CHIȘINĂU	MD14ASIP1008	1	1	642	642	0
3. CIMIȘLIA, CIMIȘLIA	MD14LIAC1000	1000	1	70	70000	0,14
4. DAAC Hermes grup, MUN. CHIȘINĂU	MD14MARS1000	1	4	2384	2384	0
5. B.C. MOLINDCONBANK	MD14MICB1008	100	1	12	935	0
6. SUDZUCKER-MOLDOVA Î.M., SOROCA	MD14ROZA1009	10	1	71	710	0
Total			11	4825	76317	

Tipul tranzacției: Donație

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. ANTICOR S.A., DURLEȘTI	MD14ANTO1001	55	1	8871	487905	22,76
2. CRIOCONSTRUCȚIA S.A., OR. CRIULENI	MD14ASCC1009	1	1	510312	316393	35
3. MOLDRECLAMA, CHIȘINĂU	MD14RECL1005	10	2	4114	41140	26,65
4. OGLINDIRE S.A., CHIȘINĂU	MD14OGLI1000	25	2	171	11067	0,13
5. SUDZUCKER-MOLDOVA Î.M., SOROCA	MD14ROZA1009	10	1	109	1090	0
6. TUTUN-CTC S.A., CHIȘINĂU	MD14TCTC1007	20	1	1061	21220	0,04
Total			8	524638	878815	

Tipul tranzacției: aport la C.S.

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. B.C. VICTORIABANK	MD14VCTB1004	10	2	412791	7632506	1,65
Total			2	412791	7632506	

PLANUL DE NEGOCIERI

sesiunea bursieră din 20 Noiembrie 2013

Nr. d/o	Nr. cererii de vânzare	Emitentul valorilor mobiliare	IDNO emitentului	Numărul înregistrării de stat al valorilor mobiliare, ISIN	Numărul valorilor mobiliare în pachet, unități	Prețul pentru o unitate, lei	Valoarea totală a pachetului, lei	% din volumul emisiiei	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Data depunerii cererii	Data începerii licitației	Termenul de valabilitate al cererii
1	296	SA "FLOARE - CARPET"	1003600088549	MD14CARP1005	1 023 070	25,00	25 576 750,00	16,81	10,00	07.11.2013	18.11.2013	29.11.2013
2	298	SA Combinatul de panificație "FRANZELUTA"	1002600004030	MD14FRAN1004	3 793	30,00	113 790,00	0,21	20,00	15.11.2013	20.11.2013	22.11.2013

**STIMAȚI ACȚIONARI
S.A. "MAGNOLIA-SERVCOM"!**

Consiliul S.A. „MAGNOLIA-SERVCOM” aduce la cunoștință convocarea Adunării generale extraordinare al acționarilor pentru data de 9 decembrie 2013 pe adresa: mun. Chișinău, str. Petricani, 23.

ORDINEA DE ZI:

- Aprobarea reorganizării prin dezmembrare (separare) cu transmiterea unor active și pasive ale S.A. "MAGNOLIA-SERVCOM" și alipirea patrimoniului separat la o societate cu răspundere limitată creată în rezultatul reorganizării.
- Aprobarea documentelor cu privire la reorganizarea societății:
 - rezultatelor evaluării patrimoniului,
 - proiectul dezmembrării,
 - bilanțului de repartitie,
 - actul de transmitere a patrimoniului ce se separă,
 - actelor de constituire și organului executiv al societății cu răspundere limitată nou create în rezultatul reorganizării,
 - altele.
- Aprobarea reducerii capitalului statutar al S.A. "MAGNOLIA-SERVCOM".
- Aprobarea modificărilor și completărilor în Statutul S.A. "MAGNOLIA-SERVCOM".
- Cu privire la achitarea dividendelor în prealabil pe anul 2013.

Începutul înregistrării acționarilor – 9.00.

Începutul adunării – 10.00.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare a fost perfectată conform situației din 22.11.2013.

Acționarii pot să se familiarizeze cu materialele ordinea de zi a adunării începând cu 27.11.2013 în sediul societății pe acțiuni pe adresa: mun. Chișinău, str. Petricani, 23, de la ora 9.00 pînă la ora 15.00, excepție în zilele de odihnă.

Participanții la adunare vor prezenta buletinul de identitate (pașaport) sau alte documente ce autentifică persoana. Reprezentanții vor mai prezenta procură autentificată conform legislației în vigoare.

Relații la telefonul 0-22-31-21-07
Consiliul S.A. "MAGNOLIA-SERVCOM"

**STIMAȚI ACȚIONARI
S.A. "ANGROGOSCOM"!**

Consiliul S.A. „ANGROGOSCOM” aduce la cunoștință convocarea Adunării generale extraordinare al acționarilor pentru data de 6 decembrie 2013 pe adresa: mun. Chișinău, str. Petricani, 21/4.

ORDINEA DE ZI:

- Aprobarea reorganizării prin dezmembrare (separare) cu transmiterea unor active și pasive ale S.A. "ANGROGOSCOM" și alipirea patrimoniului separat la o societate cu răspundere limitată creată în rezultatul reorganizării.
- Aprobarea documentelor cu privire la reorganizarea societății:
 - rezultatelor evaluării patrimoniului,
 - proiectul dezmembrării,
 - bilanțului de repartitie,
 - actul de transmitere a patrimoniului ce se separă,
 - actelor de constituire și organului executiv al societății cu răspundere limitată nou create în rezultatul reorganizării,
 - altele.
- Aprobarea reducerii capitalului statutar al S.A. "ANGROGOSCOM".
- Aprobarea modificărilor și completărilor în Statutul S.A. "ANGROGOSCOM".
- Cu privire la achitarea dividendelor în prealabil pe anul 2013.

Începutul înregistrării acționarilor – 9.00.

Începutul adunării – 10.00

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare a fost perfectată conform situației din 22.11.2013.

Acționarii pot să se familiarizeze cu materialele ordinea de zi a adunării începând cu 27.11.2013 în sediul societății pe acțiuni pe adresa: mun. Chișinău, str. Petricani, 21/4, de la ora 9.00 pînă la ora 15.00, excepție în zilele de odihnă.

Participanții la adunare vor prezenta buletinul de identitate (pașaport) sau alte documente ce autentifică persoana. Reprezentanții vor mai prezenta procură autentificată conform legislației în vigoare.

Relații la telefonul 0-22-31-21-51
Consiliul S.A. "ANGROGOSCOM"

Oferte/cereri comerciale la BVM la data de 19.11.2013

Коммерческие предложения на ФБМ на 19.11.2013 г.

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
MD14CARP1005	SA "FLOARE - CARPET"	0,00	25,00	1023070,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	30,00	3793,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1000,00	173,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1040,00	1280,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1044,00	479,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1045,00	200,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1045,15	53,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1045,18	266,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1100,00	103,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1185,00	322,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1200,00	781,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1210,00	5,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1225,00	55,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1300,00	615,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1375,00	25,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1400,00	95,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1487,00	8,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1500,00	4,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1560,00	100,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1800,00	100,00
MD14AGRN1003	SA "AGROMASINA"	0,00	9,00	5,00
MD14AGRN1003	SA "AGROMASINA"	0,00	10,00	144,00
MD14ALET1005	SA "ALET"	0,00	0,10	106970,00
MD14AMAS1009	SA "ALIMENTARMAS"	0,00	2,99	100,00
MD14AMAS1009	SA "ALIMENTARMAS"	0,00	3,00	1365,00
MD14APRO1001	SA "APROMAS"	0,00	5,75	4112,00
MD14ARTU1009	SA "RAUT"	0,00	6,00	13800,00
MD14AVCO1000	SA "AVICOLA"	0,00	25,00	26602,00
MD14AVP1003	SA "AVIS PRIM"	0,00	0,30	3804,00
MD14BALT1008	SA IM "BALTEANCA"	0,00	6,00	242100,00
MD14BAT11003	SA "BASTINA"	0,00	20,00	25,00
MD14BAZA1003	SA "BAZA TRANSPORTULUI AUTO NR. 14 DIN FLORESTI"	0,00	10,00	4850,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	0,00	39,00	1000,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	0,00	40,00	57320,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	0,00	64,50	49,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	0,00	200,00	88,00
MD14BETA1007	SA "BETON ARMAT"	100,00	20,00	0,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	180,00	516,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	220,00	2036,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	245,00	834,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	270,00	169,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	280,00	509,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	1000,00	50,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	1150,00	145,00
MD14CARE1008	SA "CARIERA DE GRANIT SI PIETRIS DIN SOROCA"	0,00	25,00	512,00
MD14CARP1005	SA "FLOARE - CARPET"	0,00	23,00	2189,00
MD14CEPU1006	SA "CEREALE-PRUT"	0,00	20,00	9000,00
MD14CERA1008	SA "CERAMICA_I"	0,00	1,60	331579,00
MD14CERF1003	Combinatul de Produse Cerealiere "CEREALE FLOR"	0,00	9,99	255,00
MD14CERF1003	Combinatul de Produse Cerealiere "CEREALE FLOR"	0,00	15,00	129229,00
MD14CICU1007	SA "PISCICULTORUL"	0,00	5,00	9930,00
MD14CIMA1009	SA "CAMI"	0,00	5,00	139,00
MD14COBI1006	S.A. "Combustibil-Solid"	0,00	1,20	2054,00
MD14COBI1006	S.A. "Combustibil-Solid"	0,00	6,00	514,00
MD14CONO1004	SA "CONSMONT"	0,00	4,15	1930,00
MD14COPA1008	SA "INTREPRINDEREA DE COLECTARE A VITELOR SI A PASARILOR"	0,00	8,00	13717,00
MD14CORM1002	SA DE PRODUCERE A NUTRENTURILOR "COMBICORM"	0,00	30,00	1390,00
MD14COVI1002	SA "COMBINATUL DE VINURI DIN TARACLIA"	0,00	7,00	990,00
MD14COVI1002	SA "COMBINATUL DE VINURI DIN TARACLIA"	0,00	10,00	19377,00
MD14CPC1000	SA "COMBINATUL DE PRODUSE CEREALIERE DIN CHISINAU"	0,00	17,90	23000,00
MD14CPC1000	SA "COMBINATUL DE PRODUSE CEREALIERE DIN CHISINAU"	0,00	18,00	13310,00
MD14CPC1000	SA "COMBINATUL DE PRODUSE CEREALIERE DIN CHISINAU"	0,00	48,45	58176,00
MD14CPC1000	SA "COMBINATUL DE PRODUSE CEREALIERE DIN CHISINAU"	0,00	50,00	23511,00
MD14CPC1008	SA "CEREALE CUPCINI"	0,00	30,00	4,00
MD14DEUN1007	SA "FABRICA DE UNT DIN TARACLIA"	0,00	1,00	13332,00
MD14ENER1001	BC "ENERGEBANK" SA	0,00	115,00	958,00
MD14ENER1001	BC "ENERGEBANK" SA	0,00	125,00	2202,00
MD14ENER1001	BC "ENERGEBANK" SA	0,00	140,00	2280,00
MD14FEST1003	SA "FORESTCOM"	0,00	70,00	4475,00
MD14FLAU1001	SA "FLOAREA SOARELUI"	0,00	250,00	945,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	17,50	368,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	18,00	391,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	19,99	646,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	20,00	317,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	21,50	2184,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	22,36	21196,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	26,00	140,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	27,00	168,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	32,00	297,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	36,00	158,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	38,00	41,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	39,00	750,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	40,00	1572,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	42,00	573,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	44,00	144,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	45,00	2128,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	50,00	8157,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	56,00	273,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	60,00	4321,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	65,00	265,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	70,00	1777,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	80,00	4155,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	90,00	332,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	100,00	10069,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	120,00	1050,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	125,00	400,00
MD14FRO1005	SA "FRIGORIFER"	0,00	1,40	13998,00
MD14FRUC1003	SA "FRUCTE"	0,00	6,50	2127,00
MD14FUD1006	SA "FABRICA DE UNT DIN FLORESTI"	766,00	50,25	0,00
MD14FZGD1000	SA "FABRICA DE ZAHAR DIN GHINDESTI"	0,00	1,00	6814,00
MD14GRAL1005	SA pentru reparatia si deservirea autoturizilor "INTEGRAL-AUTO"	0,00	60,00	105,00
MD14IAMO1005	SA "IAMOCS - SERVICE"	2434,00	1,00	0,00
MD14IECT1008	Institutul "AGROINDPROIECT" SA	0,00	200,00	721,00
MD14INTR1000	SA "INTERIOR"	280,00	15,00	0,00
MD14JLC1001	SA "JLC"	0,00	30,00	5,00
MD14JLC1001	SA "JLC"	0,00	45,00	33,00
MD14JLN1008	SA "JLC-INVEST"	0,00	1,02	649000,00
MD14LUPA1009	SA "CAHULPAN"	0,00	12,00	750,00
MD14LUTE1001	SA "MULTEVI"	0,00	0,21	21052,00
MD14MAUR1006	SA "MAURITUS"	0,00	180,00	782,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	60,00	6529,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	70,00	300,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	95,00	28,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	100,00	126,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	115,00	4195,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	120,00	4535,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	124,00	1794,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	129,99	335,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	125,00	800,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	130,00	924,00

S.A. „INVESTCOM”

aduce la cunoștință acționarilor săi despre petrecerea Adunarea Generală a Acționarilor pe data de 20.12.13.

ORDINEA DE ZI:

1. Prezentarea Raportului anual a activității economico-financiara pentru anul 2011-2012;
2. Alegerea și desemnarea membrilor Consiliului de conducere;
3. Alegerea/realegerea Directorului executiv;
4. Alegerea și desemnarea membrilor Comisiei de cenzori.

Administratorul S.A. „INVESTCOM”

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	138,00	683,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	150,00	1141,00
MD14MCAR1008	SA "MOLDCARTON"	0,00	10,00	190,00
MD14MEZO1000	SA "MEZON"	0,00	10,00	2000,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	90,00	298,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	94,00	300,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	95,00	406,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	100,00	2282,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	115,00	428,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	145,00	34,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	150,00	300,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	200,00	144,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	299,00	196,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	390,00	4247,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	20,00	89,00	0,00
MD14MOA1005	SA "MOARA"	0,00	1,00	4086,00
MD14MITE1006	SA "MIDGARD TERRA"	0,00	2,00	984,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	29,00	30,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	30,00	30,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	33,00	128,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	40,00	54,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	60,00	100,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	95,00	116,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	120,00	100,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	199,99	130,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	97,00	20,00	0,00
MD14MUR1005	SA "MOLDOVA - TUR"	0,00	12,00	4568,00
MD14NEL1003	SA "FABRICA DE CONFECTII 'IONEL'"	0,00	6,00	5340,00
MD14NEL1003	SA "FABRICA DE CONFECTII 'IONEL'"	0,00	6,50	3310,00
MD14NICO1002	SA "NICODIM"	0,00	0,17	34697,00
MD14NLAC1003	SA "COMBINATUL DE INDUSTRIALIZARE A LAPTELUI din CUPCINI 'INLAC'"	0,00	4,99	1150,00
MD14NLAC1003	SA "COMBINATUL DE INDUSTRIALIZARE A LAPTELUI din CUPCINI 'INLAC'"	0,00	5,00	11875,00
MD14NLAC1003	SA "COMBINATUL DE INDUSTRIALIZARE A LAPTELUI din CUPCINI 'INLAC'"	0,00	6,00	5427,00
MD14NOCA1000	SA "BETACON"	0,00	10,00	20,00
MD14NTEH1006	SA "UZINA EXPERIMENTALA DE UTILAJI TEHNOLOGIC 'INTEH'"	0,00	15,00	30,00
MD14NUSA1004	SA "GANUSA"	0,00	0,70	144497,00
MD14OBIS1008	SA "MOBISTIL"	0,00	0,10	20,00
MD14OBIS1008	SA "MOBISTIL"	0,00	1,00	1759,00
MD14OTIS1008	Compania Internationala de Asiguran "ASITO" SA	0,00	17,00	30,00
MD14OTIS1008	Compania Internationala de Asiguran "ASITO" SA	0,00	20,00	2780,00
MD14OTIS1008	Compania Internationala de Asiguran "ASITO" SA	0,00	93,00	102,00
MD14OTIS1008	Compania Internationala de Asiguran "ASITO" SA	0,00	100,00	2346,00
MD14PREE1000	SA Intreprinderes Mixta "PIELE"	0,00	14,00	30,00
MD14PIEL1001	SA "PIELART"	0,00	25,00	4,00
MD14PROCI1009	SA "PRODUSE CEREALIERE"	0,00	0,50	26277,00
MD14PROCI1009	SA "PRODUSE CEREALIERE"	0,00	5,25	106300,00
MD14PROCI1009	SA "PRODUSE CEREALIERE"	0,00	8,05	115000,00
MD14RAP1002	SA "AUTORAPID"	0,00	5,00	434,00
MD14REME1002	SA "REMEDIUM FARM 306"	0,00	2,00	833,00
MD14REVI1007	SA "TRANSSERVICE"	0,00	10,00	100,00
MD14RFCC1001	SA "MARCONSUM - SUD"	0,00	10,00	200,00
MD14RICA1004	SA "FABRICA DE CONSERVE DIN GLODENI"	0,00	1,55	24000,00
MD14RICA1004	SA "FABRICA DE CONSERVE DIN GLODENI"	0,00	10,00	107729,00
MD14RMEZ1007	SA "CARMIZ"	0,00	25,00	88,00
MD14ROCO1000	SA "NOROC"	0,00	5,00	7686,00
MD14ROZA1009	SA "SUZJUCKER-MOLDOVA"	0,00	30,00	2000,0

Raportul anual al societății pe acțiuni SA „Investcom”

1. Perioada de gestiune: 2012
2. Denumirea completă și prescurtată a societății pe acțiuni (emitentului): SA „Investcom”
3. Numărul și data înregistrării de stat a emitentului: Nr. inreg. 0090304, din 22.03.1996,.
4. Sediul societății, numerele de telefon și fax pentru relații: m. Chișinău, str. Petricani 19/2.
5. Principalele genuri de activitate: Comerț en-gross, servicii de locațiune spații de depozitare.
6. Lista persoanelor cu funcții de răspundere ale emitentului: Lupașcu Vladimir – Director General.
7. Lista insiderilor și a persoanelor afiliate emitentului și mărimea cotelor deținute în capitalul social al emitentului, conform formularului EM-1 din raportul anual al emitentului:
 - Lupașcu Alexei 35,103%,
 - Lupașcu Vladimir 26,164%.
8. **Informația privind valorile mobiliare ale emitentului înregistrate în Registrul de stat al valorilor mobiliare la ultima zi a perioadei de gestiune (31 decembrie):**

Tip valori mobiliare	Codul ISIN	Numărul valorilor mobiliare, unități	Valoarea nominală a valorilor mobiliare, lei	Termen de circulație	Numărul valorilor mobiliare	
					Răscumpărate pe parcursul perioadei de gestiune	Achiziționate pe parcursul perioadei de gestiune
Acțiuni ordinare	MD14IVSM1006	112809	112890	X	-	-
Acțiuni preferențiale	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni	-	-	-	-	-	-

9. Capitalul social al emitentului la ultima zi a perioadei de gestiune: 1128092 lei.
10. Numărul de acționari înregistrați în registrul la ultima zi a perioadei de gestiune: 104
11. **Lista acționarilor care la ultima zi a perioadei de gestiune dețin 5 și mai mult la sută din acțiunile cu drept de vot plasate ale emitentului:**

Denumirea completă a persoanelor juridice/numele prenumele persoanei fizice, numărul de înregistrare (IDNO)/codul personal al persoanei fizice (IDNP)	Numărul de acțiuni cu drept de vot		Cota deținută în numărul total de acțiuni cu drept de vot ale emitentului, %	
	Preferențiale	Ordinare	Preferențiale	Ordinare
Lupașcu Alexei, 0970706024627		35599	-	35,103
Lupașcu Vladimir, 0971102547501		29515	-	26,164
Tulum Ștefan, 0971208881998		15665	-	13,886
Patrașcu Gheorghe, A01041201		15665	-	13,886

12. Lista filialelor și reprezentanțelor emitentului: _ _ _
13. Informația despre reorganizarea emitentului și a persoanelor afiliate acestuia: _ _ _
14. Informația privind registratorul și auditorul emitentului:
 - a) Registratorul: SA „Registru”, m. Chișinău, str. A. Sciusev 47, Director A. Mogoreanu, tel. 022-27-11-77.
 - b) Auditorul: „Altimea” SRL, m. Chișinău, str.M. Sadoveanu 4/1 ap. 31, Director Timofeenco Aliona, tel. 022-83-53-75
15. Informații despre obligațiile financiare neonorate: —.

16. Bilanțul contabil al emitentului la finele perioadei de gestiune:

Posturile bilanțului	La finele perioadei de gestiune curente, lei	La finele perioadei de gestiune precedente, lei
ACTIV		
1. Active pe termen lung		
1.1 Active nemateriale	1528	0
1.2 Active materiale pe termen lung	1737767	1354114
1.3 Active financiare pe termen lung		
1.4 Alte active pe termen lung	15282	15282
Total capitolul 1	1754577	1369396
2. Active curente		
2.1 Stocuri de mărfuri și materiale	839870	1116384
2.2 Creanțe pe termen scurt	372809	2079542
2.3 Investiții pe termen scurt		
2.4 Mijloace bănești	3956	13648
2.5 Alte active curente		
Total capitolul 2	1216635	3209574
Total activ	2971212	4578970
PASIV		
3. Capital propriu		
Capital statutar	1128092	1128093
Capital suplimentar		
Capital nevărsat	()	()
Capital retras	()	()
Total 3.1 Capital statutar și suplimentar	1128092	1128093
Rezerve stabilite de legislație		
Rezerve prevăzute de statut		
Alte rezerve	4982	
Total 3.2 Rezerve	4982	
Corecții ale rezultatelor perioadelor precedente	(53613)	
Profitul nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	(516049)	(516049)
Profitul net (pierdere) al perioadei de gestiune	61634	
Profit utilizat al perioadei de gestiune	()	()
Total 3.3 Profit nerepartizat (pierdere neacoperită)	(508028)	(516049)
Diferențe la reevaluarea activelor pe termen lung		
Subvenții		
Total 3.4 Capital secundar		
Total capitolul 3	625046	617025
4. Datorii pe termen lung – total		
4.1 Datorii financiare pe termen lung		
4.2 Datorii pe termen lung calculate	255559	336299
Total capitolul 4	255559	336299
5. Datorii pe termen scurt		
5.1 Datorii financiare pe termen scurt	22760	3000

5.2 Datorii comerciale pe termen scurt	2028442	3619976
5.3 Datorii pe termen scurt calculate	39405	2670
Total capitolul 5	2090607	3625646
Total pasiv	2971212	4578970

17. Raportul de profit și pierderi pentru perioada de gestiune:

Indicatorii	Perioada de gestiune curentă, lei	Perioada de gestiune precedentă, lei
1. Venitul din vânzări	659287	688038
2. Costul vânzărilor	108753	434680
3. Profitul brut (pierdere globală)	550534	253358
4. Alte venituri operaționale		198752
5. Cheltuieli comerciale		588928
6. Cheltuieli generale și administrative	494702	195270
7. Alte cheltuieli operaționale		14465
8. Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	55832	(346553)
9. Rezultatul din activitatea de investiții: profit (pierdere)	13373	(10757)
10. Rezultatul din activitatea financiară: profit (pierdere)		
11. Rezultatul din activitatea economico-financiară: profit (pierdere)	69205	(357310)
12. Rezultatul excepțional: profit (pierdere)		
13. Profitul (pierdere) perioadei raportate până la impozitare	69205	(357310)
14. Cheltuieli (economie) privind impozitul pe venit	7571	
15. Profitul net (pierdere netă)	61634	(357310)

18. Informații suplimentare privind profitul societății și utilizarea acestuia:

Indicatorii	Perioada de gestiune curentă, lei	Perioada de gestiune precedentă, lei
1. Direcțiile de utilizare a profitului net pe parcursul perioadei de gestiune:	61634	
a) acoperirea pierderilor din anii precedenți	61634	
b) rezerve stabilite de legislație;		
c) rezerve prevăzute de statut;		
d) alte rezerve;		
e) plata recompenselor membrilor consiliului societății și membrilor comisiei de cenzori;		
f) investirea în vederea dezvoltării producției;		
g) plata dividendelor;		
- la acțiunile preferențiale		
- la acțiunile ordinare		
h) alte scopuri		
2. Activele nete ale emitentului		
3. Activele nete ale emitentului în raport la:		
- o obligațiune		
- o acțiune preferențială		
- o acțiune ordinară		
4. Profitul net la o acțiune ordinară a societății		
5. Datoriile la dividendele anilor precedenți		
6. Dividendele anunțate la o acțiune de fiecare clasă a emitentului:		
- intermediare		
- anuale.		
7. Valoarea unei acțiuni a societății (cu indicarea sursei de informare)		
- valoarea de piață		
- valoarea estimativă		

19. Persoanele care au semnat bilanțul contabil:

Lupașcu Vladimir

Director General

20. **Opinia auditorului exprimată în raportul de audit al societății de audit care a efectuat auditul obligatoriu al rapoartelor financiare anuale:**

„În opinia noastră rapoartele financiare prezintă o imagine veridică și justă asupra poziției financiare a „Investcom” SA pentru anul încheiat la 31 decembrie 2012.

În atenția acționarilor

„Fabrica de materiale de construcție Strășeni” S.A.

Consiliul „Fabrica de materiale de construcție Strășeni” S.A. anunță convocarea adunării generale ordinare cu prezenta acționarilor pentru data de 23 decembrie 2013

ORDINEA DE ZI:

1. Aprobarea dării de seamă a Consiliului Societății privind activitatea în anul 2012.
2. Examinarea și aprobarea raportului financiar al Societății pe anul 2012.
3. Aprobarea dării de seamă anuală 2012 a cenzorului Societății.
4. Aprobarea normativelor de repartizarea a profitului pe anul 2013.
5. Alegerea membrilor Consiliului Societății și stabilirea cuantumului retribuției serviciilor lor.
6. Alegerea membrilor comisiei de cenzori a Societății și stabilirea cuantumului retribuției serviciilor lor.
7. Confirmarea organizației de audit și stabilirea cuantumului retribuției serviciilor ei.
8. Cu privire la acordarea dreptului de a participa în calitate de garant al „Diazchim” SRL
9. Cu privire la reducerea capitalului statutar.
10. Cu privire la introducerea unor modificări în Statutul Societății.
11. Aprobarea transmiterii unor bunuri în scopul stingerii datoriilor.
12. Cu privire la autentificarea procesului verbal.

Locul petrecerii adunării: Republica Moldova, MD 3701, or. Strășeni, str. Șoseaua Chișinăului, 10 A. Ora petrecerii: 11.00. Începutul înregistrării: 09.30. Forma petrecerii: cu prezenta acționarilor. Lista acționarilor care au dreptul sa participe la adunare v-a fi întocmită la 18.11.2013. Acționarii pot lua cunoștință cu materialele ordinii de zi, începând cu 02.12.2013 de la orele 10.00 până la 16.00 pe adresa: Republica Moldova, MD 3701, or. Strășeni, str. Șoseaua Chișinăului, 10 A. Acționarii vor prezenta documentul ce confirmă identitatea, iar reprezentanții și procura autentificată conform legislației RM în vigoare.

În atenția acționarilor „Fabrica de prelucrare a semințelor de porumb din Răuțel” S.A.

„FPSP Răuțel” SA, Vă anunță, că Consiliul Societății a luat hotărârea cu privire la convocarea Adunării anuale generale extraordinare cu prezența acționarilor, pe data de 21 noiembrie 2013, ora 11.15, în incinta blocului administrativ „FPSP Răuțel” SA pe adresa: rl. Fălești, s. Răuțel. Începutul înregistrării – 10.00. Sfârșitul înregistrării – 11.00.

ORDINEA DE ZI

1. Cu privire la solicitarea prorogării unor credite;
2. Asigurarea executării obligațiilor conform contractelor de credit ce urmează a fi prorogate;
3. Eliberarea de împuterniciri.

De materialele referitoare la ordinea de zi a adunării generale extraordinare se poate lua cunoștință pe adresa societății: rl. Fălești, s. Răuțel începând cu 11.11.2013 între orele 10.00 – 15.00

Lista acționarilor, cu drept de participare la adunarea generală, a fost întocmită de către Registratorul independent „Real Registr” SA potrivit situației din 06.11.13.

Acționarii prezintă în mod obligatoriu actele de identitate, iar reprezentantul – procura autentificată la notar.

Spre atenția acționarilor „TRACOM” SA

Managementul „TRACOM” SA Vă anunță că Consiliul Societății a luat hotărârea despre convocarea Adunării Generale extraordinare a acționarilor, care va avea loc pe data de 06 decembrie 2013 la orele 11.00 pe adresa: mun. Chișinău, str. Columna, 170, în incinta „ARALIT” SA, cu prezența acționarilor. Începutul înregistrării la orele 09.30. Sfârșitul înregistrării la orele 10.45.

ORDINEA DE ZI:

Cu privire la reorganizarea societății pe acțiuni „Uzina de tractoare „TRACOM”, mun. Chișinău, str. Columna, 170 prin fuziune (absorbție) a societății pe acțiuni „FORJACOM”, mun. Chișinău, str. Columna, 170.

Lista acționarilor, cu drept de vot la adunarea generală a acționarilor, este întocmită la 18 noiembrie 2013.

De materialele referitoare la ordinea de zi a adunării generale se poate lua cunoștință pe adresa: mun. Chișinău, str. Columna, 170, de la 26 noiembrie 2013, orele 9.00 – 16.00, întrerupere de la 12.00 până la 13.00.

Pentru participare la adunarea generală acționarii se vor prezenta cu buletine de identitate, sau alte documente de confirmare a identității, iar reprezentanții lor – cu procure, perfectate în ordinea stabilită.

Telefoane de contact:
022 301801; 022 301815.
Consiliul „TRACOM” SA

CMA „EXIM-ASINT” S.A.

Comunicat informativ privind desfășurarea Adunării Generale Extraordinare a Acționarilor CMA „EXIM-ASINT” S.A. convocată la data de 11.11.2013. La Adunarea Generală Extraordinară au participat acționarii – deținători a 148 399 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot, sau 98,94% din numărul total de acțiuni cu drept de vot ale Societății.

CU VOT UNANIM ADUNAREA GENERALĂ ANUALĂ ORDINARĂ A APROBAT:

- Depunerea benevolă a licenței CMA „EXIM-ASINT” S.A. și gestionarea Societății în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare a Republicii Moldova;
- Modalitatea autentificării Procesului-verbal al Adunării Generale a acționarilor.

Spre atenția acționarilor „DRUMURI-CRIULENI” S.A.

Vă aducem la cunoștință, că la 23.10.2013 a avut loc Adunarea generală extraordinară a acționarilor, la care au participat 15 acționari ce dețin 98,03% din acțiunile cu drept de vot a societății.

AU FOST LUATE URMATOARELE HOTĂRIRI DIN LA ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII:

- de majorat capitalul social cu mijloacele bănești și nebănești. De a deschide emisiunea suplimentară de tip închis de acțiuni cu termenul de plasare până la 23 noiembrie 2013.
- a aproba valoarea de piață a aporturilor nebănești în capitalul social al societății,
- a aproba actele de primire-predare,
- a aproba modificările și completările în Statutul societății „DRUMURI-CRIULENI” S.A.
- de a împuternici Consiliul societății de a închide emisiunea suplimentară, de a aproba lista subscriitorilor și darea de seamă despre rezultatele emisiunii suplimentare a valorilor mobiliare. De a împuternici Consiliul societății «DRUMURI-CRIULENI» S. A să aprobe modificările în Statutul societății legate de emisie.
- de a împuternici Comisia de cenzori să autentifice semnăturile președintelui și secretarului adunării generale.

CAPITAL Market

Împreună
în lumea
finanțelor

Secția de marketing
Tel.: +373 69 821216

Spre atenția acționarilor S.A. „Drumuri Cahul”

Vă aducem la cunoștință că la 01.11.2013 a avut loc Adunarea generală extraordinară a acționarilor, la care au participat acționarii și reprezentanții lor ce dețin 1 957 028 (sau 98,738%) acțiuni cu drept de vot ale societății.

AU FOST LUATE URMATOARELE HOTĂRIRI REFERITOR LA ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII:

1. Cu un număr mai mult de 2/3 voturi prezentate la adunare, a fost aprobată decizia privind majorarea capitalului social cu 2 800 000 lei, prin efectuarea emisiiei suplimentare închise de acțiuni cu valoarea nominală de 10 (zece) lei fiecare, termenul de subscriere la emisiunea dată (01.11.2013 – 30.11.2013 (inclusiv)).

Condițiile emiterii suplimentare de acțiuni sînt aceleași pentru toți achizitorii de acțiuni.

Nu mai puțin de 80% s-a apreciat cota acțiunilor ordinare nominative la plasarea cărora emisiunea va fi considerată ca efectuată.

Acțiunile emise suplimentar în număr de 280 000 acțiuni ordinare nominative, cu valoarea nominală de 10 (zece) lei fiecare, vor fi achitate de către acționarii societății cu mijloacele bănești acumulate pe contul societății și/sau prin aporturi nebănești (tehnică) transmise către societate.

S-a aprobat prețul de piață a aporturilor nebănești (tehnică) pentru majorarea capitalului social.

CU VOT UNANIM:

2. Nu s-au aprobat rezultatele emisiiei suplimentare de acțiuni și a listei subscriitorilor.
3. S-au aprobat modificări și completări la statutul societății.
4. S-a hotărît ca procesul verbal al adunării generale a acționarilor să fie semnat de președintele și de secretarul adunării generale, semnăturile cărora se autentifică de către membrii comisiei de cenzori a societății.

Relatii la tel: 0-299-42-219

Consiliul Î.M. „BEERMASTER”

anunță convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor pentru data de 7.12.2013, în incinta societății pe adresa: mun. Bălți, str. Sadoveanu, 35. Adunarea se va desfășura cu prezența personală a acționarilor. Începutul înregistrării – ora 8.00. Începutul adunării – ora 10.00.

ORDINEA DE ZI:

1. Cu privire la majorarea capitalului social prin intermediul emisiiei suplimentare de acțiuni.
2. Cu privire la unele modificări și completări în statutul societății.
3. Cu privire la autentificarea semnăturilor președintelui și secretarului adunării.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare a fost întocmită la data 20.11.2013.

De materialele incluse pe ordinea de zi a adunării acționarii vor lua cunoștință cu începere din 25.11.2013 (orele 9.00-15.00) pe adresa: mun. Bălți, str. Sadoveanu, 35.

Acționarii vor avea asupra lor buletinul de identitate, iar reprezentanții procură perfectată în conformitate cu legislația în vigoare.

Relatii la tel. (231) 20089.

Spre atenția acționarilor SA „Drumuri-Căușeni”

În conformitate cu Decizia Consiliului SA „Drumuri-Căușeni” din 18 noiembrie 2013 desfășurată cu prezența 100% membri ai Consiliului

A FOST APROBATE CU VOTUL UNANIM:

1. Darea de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni în valoare de 3 322 380 lei în număr de 332 238 acțiuni calificată ca efectuată prin subscrierea a 100% din numărul acțiunilor anunțate spre plasare prin emisiune închisă.
2. Lista subscriitorilor la emisiunea suplimentară de acțiuni.
3. Modificări la statutul societății în legătură cu emisiunea suplimentară de acțiuni.

S.A. „ELEVATOR KELLEY GRAINS”

Darea de seamă privind rezultatele ofertei publice de preluare benevolă a acțiunilor S.A. „ELEVATOR KELLEY GRAINS”

20 noiembrie 2013, Mun. Chișinău.

Ofertantul: SC „Ceba Grup” SRL, numărul de identificare de stat-cod fiscal 1007608000804; Compania de brokeri: S.C. „BROKER M-D” S.A., Licența seria CNPF nr. 000602 din 04.05.2010;

Emitentul: S.A. „ELEVATOR KELLEY GRAINS”, numărul identificării de stat-cod fiscal 1003608001881, cu sediul în str. Șoseaua Tighinei, 13, or. Căușeni;

Hotărârea CNPF privind înregistrarea ofertei publice: nr. 46/8 din 27.09.2013;

Numărul valorilor mobiliare solicitate în cadrul ofertei: 2221000 unități;

Numărul și cota valorilor mobiliare propuse spre vânzare în cadrul ofertei: 652792 unități, ceea ce constituie 12.68 la sută;

Numărul de valori mobiliare procurate: 652792 unități;

Suma totală plătită: 6527920 lei;

Cota valorilor mobiliare deținute de ofertant și persoanele sale afiliate după încheierea ofertei: 1006489 unități, ceea ce constituie 19.55 la sută din totalul acțiunilor cu drept de vot plasate de S.A. „ELEVATOR KELLEY GRAINS”;

Data și modul de achitare cu deținătorii de valori mobiliare, care au acceptat oferta: Persoanele care au acceptat oferta publică vor putea primi mijloacele financiare la sediul S.C. „BROKER M-D” SA, amplasat pe adresa mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 143, începând cu data de 15 noiembrie 2013.

Organul executiv al SC „Ceba Grup” SRL

Уважаемые акционеры Комбинат де cereale «AUR ALB» S.A.!

Исполнительный орган извещает, что Совет Общества на заседании от 14.11.2013г. принял решение созвать Внеочередное Общее Собрание Акционеров в очной форме 27 декабря 2013 года по адресу г. Чадыр-Лунга, ул. Буджакская, 24/А. Начало собрания в 10.30 часов. Регистрация участников с 9.30 до 10.15 часов.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. О досрочном прекращении полномочий членов Ревизионной комиссии. О передаче полномочий Ревизионной комиссии аудиторской организации. Утверждение Ревизионной комиссии и установление размера оплаты ее услуг.
2. Утверждение размера оплаты услуг аудиторской организации Общества на 2013 год.

Список акционеров имеющих право на участие в собрании составлен по состоянию на 18 ноября 2013г.

С материалами повестки дня общего собрания акционеры могут ознакомиться начиная с 17 декабря 2013г. с 10.00 – 12.00 часов, кроме праздничных и выходных дней, в офисе Общества у юриста г-на И. Барабаш, тел. 0-291-92-619.

Акционеры могут участвовать в собрании при предъявлении документа удостоверяющего личность, а их представители – и доверенности, заверенной в порядке установленным законодательством.

Spre atenția acționarilor S.A. „Drumuri – Edineț”

Consiliul Societății vă aduce la cunoștință că conform procesului verbal Nr. 5 din 30 octombrie 2013 a fost destituit din funcția de director domnul Cioclea Iurie Alexei și a fost numit în funcție de director S.A. „Drumuri-Edineț” „Corcimari Leonid Ion.

Consiliul Societății

Relatii la tel. 0-246-2-84-96

S.A. „ELEVATORUL IARGARA”

Darea de seamă privind rezultatele ofertei publice de preluare benevolă a acțiunilor S.A. „ELEVATORUL IARGARA”

20 noiembrie 2013, Mun. Chișinău.

Ofertantul: SC „Ceba Grup” SRL, numărul de identificare de stat-cod fiscal 1007608000804; Compania de brokeri: S.C. „BROKER M-D” S.A., Licența seria CNPF nr. 000602 din 04.05.2010;

Emitentul: S.A. „ELEVATORUL IARGARA”, numărul identificării de stat-cod fiscal 1003605005073, cu sediul în str. 31 August 1989,3, or. Iargara, r-I Leova;

Hotărârea CNPF privind înregistrarea ofertei publice: nr. 46/7 din 27.09.2013;

Numărul valorilor mobiliare solicitate în cadrul ofertei: 1261000 unități;

Numărul și cota valorilor mobiliare propuse spre vânzare în cadrul ofertei: 150000 unități, ceea ce constituie 5.03 la sută;

Numărul de valori mobiliare procurate: 150000 unități;

Suma totală plătită: 750000 lei;

Cota valorilor mobiliare deținute de ofertant și persoanele sale afiliate după încheierea ofertei: 380128 unități, ceea ce constituie 12.75 la sută din totalul acțiunilor cu drept de vot plasate de S.A. „ELEVATORUL IARGARA”;

Data și modul de achitare cu deținătorii de valori mobiliare, care au acceptat oferta: Persoanele care au acceptat oferta publică vor putea primi mijloacele financiare la sediul S.C. „BROKER M-D” SA, amplasat pe adresa mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 143, începând cu data de 15 noiembrie 2013.

Organul executiv al SC „Ceba Grup” SRL

**Финансы
любят
стабильность**

2

**Ассоциации
займутся страховым
посредничеством**

3

**Неопределенность
тормозит рост
кредитования**

5

Банкашуранс – альтернативный способ продажи услуг страхования

Продажа услуг страхования в банках, ссудо-сберегательных ассоциациях и микрофинансовых организациях – так можно определить банкашуранс. Это последнее слово в сфере продаж финансовых продуктов, в том числе страхования, специалисты называют “One stop shop”, то есть приобретение в одном месте. Эта тема обсуждалась в ходе Национальной конференции банкашуранс, организованной Media XPRIMM при поддержке Национального банка и Национальной комиссии по финансовому рынку Республики Молдова, с участием представителей страхового и банковского рынков.

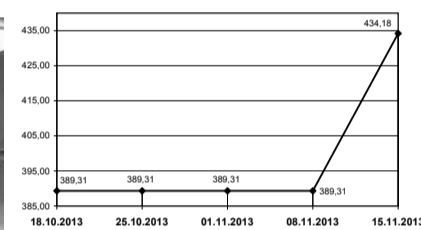
ПРИОРИТЕТ ОТДАЕТСЯ ПОТРЕБИТЕЛЮ

Открывая конференцию, председатель НКФР Артур Герман заявил: “Есть законодательная база, которая создает благоприятные условия для развития. Сейчас проводятся реформы, преследующие цель развития рынка по международным стандартам. Банкашуранс в Республике Молдова находится в зачаточном состоянии, но принесет пользу как страховщикам и банкам, так и конечным потребителям. В этом партнерстве банк-страховщик приоритетом комиссии был и остается потребитель. Я еще раз хочу выразить свое убеждение в том,

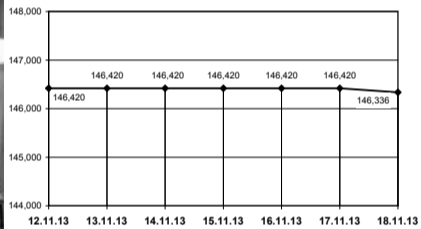
Продолжение на стр.4.



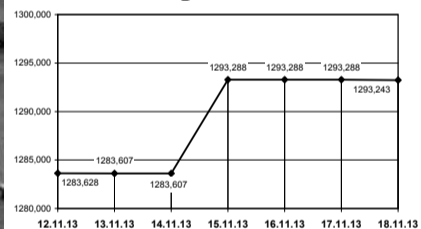
CNPF



Banking Stock Index – InfoMarket



EVM-Composite



Курс валют на 20.11.2013

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	12.9869
EUR	1	17.5226
UAH	1	1.5811
RON	1	3.9410
RUB	1	0.3967

Объявление

Редакция газеты Capital Market проводит тендер на предоставление типографских услуг. Заявки от типографий принимаются до 21 ноября.

Контактный телефон: 022 227758.

Обзор биржевых сделок за неделю

Общий объем Фондовой биржи Молдовы за период с 11 по 15 ноября 2013 года составил 7,8 млн леев. Итого были заключены 32 сделки с акциями 7 эмитентов.

Объем Основной Секции биржи составил 555,9 тыс. леев. Рыночная цена акций компании «Poligrafist» (Теленешты) уменьшилась с 10 до 6 лей. Наиболее торгуемыми были акции компании «Întreprinderea specializată de reparație a tehnicii din Fălești» – 24 сделки по 1 лею за акцию.

В Секции Прямых Сделок в рамках голосовых торгов реализован пакет акций «Fabrica de conserve din Călărași» по цене 3 лея.

Посредством публичных предложений на вторичном рынке ООО «Seba Grup» приобрело 5,03% акций общества «Elevatorul Iargaga» по 5 лей за акцию, и 12,68% акций общества «Elevatorul Kelley Grains» по 10 лей за акцию. Общий объем этих сделок составил 7,3 млн леев.

Фондовая биржа Молдовы предоставляет консалтинговые услуги в области лицензируемой деятельности (биржевой).

Информация по телефону 022-27-76-36.

www.moldse.md

Фондовая биржа Молдовы

Объявление НКФР

Национальная комиссия по финансовому рынку, с 19.11.2013, начинает общественные консультации по проекту Постановления Национальной комиссии по финансовому рынку “Об утверждении Временного положения об обороте ценных бумаг на вторичном рынке”.

Проект Постановления преследует цель регулирования порядка сделок с ценными бумагами, находящимися в обороте с переходного периода от положений, применяемых на основе Закона №199-XIV от 18.11.1998 “О рынке ценных бумаг”, до новых норм, которые должны быть установлены в соответствии с Законом о рынке капитала.

Проект размещен на официальном сайте Национальной комиссии по финансовому рынку в разделе „Нормативная база/Текущие проекты”.

Таким образом, просим направлять Ваши мнения и предложения по проекту Постановления “Об утверждении Временного положения об обороте ценных бумаг на вторичном рынке” до 3 декабря 2013 года на электронный адрес valeriu.pora@cnprf.md или в корреспондентский ящик в помещении Национальной комиссии по финансовому рынку.

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!



Председатель НКФР
Артур ГЕРМАН

Часто быстрый рост какой-нибудь компании вызывает не только необходимость ее внутренней перенастройки, чтобы она не захлебнулась на высоких волнах, но и требует более эффективной внешней защиты от конкурентов, которые не оставят незамеченным рост конкурента и начнут, как минимум, ставить палки в колеса.

Стремительный рост одного из секторов экономики привлекает не только инвесторов, но и разных политиков, заинтересованных в его регулировании, или, что, к сожалению, гораздо чаще, в его политическом контроле.

Несомненно, финансовую индустрию, будь то в банковской, или небанковской сфере, необходимо контролировать, чтобы избежать финансовых пирамид, съедающих сбережения людей, различных мошеннических схем, чтобы устанавливать справедливые для всех правила игры, создавать привлекательные условия для инвестиций, и не допускать системных рисков – ведь известно, что современные экономические кризисы определяются не столько производством, сколько несбалансированностью финансовых рынков, спекулятивной игрой крупнейших финансовых инвесторов.

Формы и методы регулирования финансовых рынков, в общем, схожи во всем мире. А вот модели государственного регулирования разнятся от страны к стране.

На сегодняшний день распространены четыре модели регулирования финансовых рынков:

- институциональная (секторальная) модель следует традиционной сегментации финансовой системы на три основных сектора: банковское дело, страхование и ценные бумаги. Эта модель основана на строгом разделении обязанностей, и предполагает существование трех органов регулирования и надзора, каждый из которых действует в области под своей юрисдикцией. Институциональная модель, к примеру, используется в США, Греции, Испании, на Кипре, Португалии, Словении, Индонезии, Македонии, в Азербайджане и на Украине;

- модель Twin-Peaks или модель “двух вершин” – это голландская модель, служащая примером перехода от институциональной модели к модели, основанной на принципах пруденциального надзора и market conduct. В этом подходе каждый элемент надзора (микро- и макроэкономическая стабильность, раскрытие информации, конкуренция) находится под юрисдикцией одного независимого органа. Таким образом, не существует строгого разделения

Финансы любят стабильность

между секторами, однако каждый орган имеет полномочия межсекторального регулирования и надзора. Указанная модель используется в большинстве стран ЕС: Германии, Австрии, Бельгии, Дании, Эстонии, Ирландии, Латвии, Венгрии, Румынии, Египте, Мальте, Польше, Швеции, Норвегии, Нидерландах, Финляндии, Болгарии, а также Японии. Одна из разновидностей этой модели существует у нас, в Молдове;

- функциональная модель – один из видов институциональной модели, в которой грани довольно размыты и включают в себя основные элементы надзора по целям, а также другие функции. Указанная модель используется в Италии и Франции;

- централизованная (интегрированная) модель или модель одного регулятора предполагает существование только одного контролирующего органа с обязанностями во всех секторах финансового рынка. Централизованная модель предполагает сосредоточение внимания на учреждениях как таковых, или на целях регулирования. Единые мегарегуляторы финансовых рынков встречаются в Чехии, Ирландии, Литве, Словакии, России, Казахстане, Армении, Грузии.

Ни одна из моделей не может рассматриваться как теоретически лучшая или оптимальная, поскольку модель надзора любой страны должна соответствовать финансовой структуре этой страны, быть эффективной и действенной.

Они все разнятся, чаще всего, в силу субъективных причин политического характера, и тесно взаимосвязаны с политической моделью государства, в котором действует регулятор. Так, на мой взгляд, если в государстве налажены и эффективно работают механизмы сдержек и противовесов, то и регуляторы построены таким же образом.

Тема мегарегуляторов стала довольно модной сегодня. Причиной этого, в первую очередь, стал мировой финансовый кризис 2008 года, а точнее, политическим поводом, что и попытаюсь объяснить.

На мой взгляд, в некоторых странах политики нашли “козла отпущения”, обвинив в том, что произошло, недостаточную эффективность регулятора финансовых рынков, и, как следствие, “давайте создадим единый мегарегулятор, и больше такого не повторится”!

Это чистой воды политическое решение. Посмотрите, напряженность на финансовых рынках как была, так и остается. А самое главное, на мой вопрос на многочисленных конференциях, установлена ли прямая связь между моделью регулятора финансовых рынков в той или иной стране и степенью, в которой ее рынки были подвержены эффектам кризиса, ответ был однозначен – такой связи нет.

Сегодняшние финансовые рынки радикально отличаются от того, какими они были 15-20 лет назад. Сегодня рынки не только глобальны, но и непрерывны и мгновенны, а также перегружены производными очень сложными ценными бумагами, проникшими во все секторы мировой экономики. Как следствие, предотвращение современных

финансовых кризисов зависит не только и не столько от модели того или иного регулятора, а от его умения анализировать риски, эффективности его взаимодействия с государственными органами своей страны и способности предпринимать предупредительные меры национального и международного плана.

В некоторых странах после кризиса мегарегуляторы были созданы только потому, что пришли иностранные эксперты, которые, как всегда, знают лучше, что и как нужно, и продвинули консалтинговые услуги сами же себе на пару миллионов с тем, чтобы эту идею продвинуть. Потом они уходят, а проблем остается еще больше.

Я никоим образом не отрицаю роль внешней технической помощи в реформировании национальных экономик и моделей регулирования – мир сегодня слишком сложен, слишком многогранен и слишком глобализован. Но ко всему надо подходить с умом, анализируя необходимость и последствия, с учетом местной специфики.

Вот и в Молдове этот вопрос муссируется уже более года, имея особенную поддержку со стороны Национального банка, который раз за разом продвигает идею о том, что, вот, если бы НБМ подмял бы под себя и НКФР, то рынки бы от этого просто неминуемо выиграли. При этом выдвигаемые аргументы либо не выдерживают никакой критики, либо довольно неоднозначны. В то время как в пользу сохранения и укрепления на данном этапе существующей модели говорят множество объективных факторов.

Во-первых, после реформы 2007 года Национальная комиссия по финансовому рынку уже стала мегарегулятором, так как объединила под одну крышу надзор и регулирование не только рынка капиталов, но и индустрии страхования и микрокредитования. Отнимите один год на организационные пертурбации и притирки. Потом отнимите еще два года 2011-2013, когда в силу политических нестыковок комиссия не имела полномочного председателя, что очень даже повлияло на ее эффективность.

Таким образом, по сути, НКФР во всю силу проработала года три-четыре. И, несмотря на это, довольно успешно справляется со своими обязанностями: все сегменты рынка растут по плюс/минус 10% в год, а реформы и новые законы и регламенты принимаются, пусть и со скрипом и нежеланными компромиссами. Тем не менее, тенденция однозначна – небанковский финансовый рынок устойчиво растет без особых кризисов!

Более того, после лета, когда был, наконец-то, избран новый председатель и обновлен состав комиссии, мы нажали на педаль акселератора. Поэтому сейчас смена коней на переправе, на мой взгляд, практически будет означать саботаж рынка. Может, кому-то надо ввергать рынок в еще год-полтора организационной перетряски?! Я против.

Было бы гораздо дальновиднее поддержать то, что мы начали, а также усилить prerogative комиссии через принятие нового

закона о комиссии, который уже второй год залеживается где-то в процессах согласования.

Во-вторых, один супермегарегулятор имеет смысл создавать, когда финансовый рынок развит и эффективен, когда работают законы, а этика корпоративного управления и уважения к акционерам, страховщикам и другим потребителям станет нормой, когда будут созданы и будут четко работать саморегулирующиеся организации. Вот тогда, наверное, возможно будет без особых пертурбаций объединить регуляторов, потому что, в первую очередь, сам базис будет однороден, то есть сам финансовый рынок будет одной целостной площадкой для свободного, гарантированного и привлекательного инвестирования и переливания капиталов. То, что мы имеем сейчас, еще очень далеко от цивилизованного рынка – это пока больше базар, одни только рейдерские захваты за последние два года выявили массу проблем.

Кстати, и это в-третьих, представьте себе, что во время этих рейдерских захватов не было бы НКФР, и все находилось бы в руках только НБМ. Уверен, что НКФР сыграла свою важную роль в системе государственных сдержек и противовесов.

В-четвертых, последние несколько лет показали, что у НБМ есть свои серьезные проблемы: «Инвестприватбанк», «Универсалбанк», «Банка де Економий», рейдерские захваты, огромная масса необеспеченных соответствующими залогами кредитов или вообще безвозвратных кредитов, нынешнее падение курса лея – разве все так идеально, что давай еще и небанковский сектор регулировать?!

В такой ситуации впору применить ту модель Twin-Peaks, при которой НацБанк отвечал бы только за антиинфляционную и валютно-монетарную политику, а НКФР регулировала бы все остальные банковские вопросы.

Более того, на данном этапе становления и консолидации небанковского финансового рынка НКФР приходится заниматься не только пруденциальным контролем, но и тысячами жалоб, проблемами в корпоративном управлении, вот уже который год продолжающейся ликвидацией инвестиционных фондов и трастовых компаний, проблемами ликвидации регистрационных компаний и прочим. Ответ на вопрос, зачем это сейчас надо НБМ, и насколько эффективно он будет это делать, по-моему, очевиден.

В-пятых, сконцентрировав все регулирование под одну крышу в тот момент, когда небанковские рынки не просто развиваются, но и требуют постоянного и непосредственного внимания, быстрого реагирования с целью приспособления законодательных и подзаконных актов к новым требованиям Европейских директив, организационно и бюрократически такая структура будет малоэффективной, так как поток, анализ и синтез информации, идущей как снизу вверх, так и сверху вниз, явно будет тормозить. Банальный пример: мы недавно провели конференцию руководителей регуляторов рынка капиталов из стран СНГ; так, в случае одного супермегарегу-

лятора только вопрос о том, кто будет участвовать в данном событии, решался две недели!

В то время как в НКФР не проблема войти в любое время к председателю или любому другому члену комиссии, курирующему тот или иной сектор. Очень часто у нас возникает необходимость проведения внеочередного заседания, которое собирается практически за минуты.

В-шестых, упоминался финансовый фактор, мол, в НБМ и зарплаты гораздо выше, и средств на развитие организационной структуры побольше, в то время как НКФР собирает налоги с участников небанковского рынка, и все равно не может конкурировать с НБМ по финансовой мощи.

В связи с этим, хотелось бы отметить следующее: А) НБМ – не благотворительная и не частная организация, НацБанк тоже живет на публичные деньги, за счет операций с деньгами; В) НКФР взимает не налоги, как однажды прозвучало, а регуляторные сборы, которые являются нормой во многих странах, где такая модель существует; С) регуляторные сборы мы устанавливаем с учетом интересов рынка; D) наш бюджет достаточен и для того, чтобы обеспечить независимость членов комиссии, принимающих решения, которые влияют на рынок и его участников, и для того, чтобы установить зарплаты работникам исполнительного управления, сопоставимые с зарплатами участников рынка.

Единственная проблема, которую, уверен, ощущают все государственные органы управления, так это неконкурентоспособные “тарифные сетки” зарплат для работников ИТ. Здесь мы явно проигрываем и не можем конкурировать с частными компаниями. Это большой вопрос всех структур, и, учитывая то, что мы все медленно, но верно идем к тотальной компьютеризации управления, возможно, правительству и парламенту надо бы что-то придумать в этом плане.

Пока мы некоторые проблемы решаем на основе аутсорсинга, а какие-то пытаемся решить сами. Мы недавно приняли постановление о создании нового года отдельного управления по ИТ. Хотя проблема неконкурентоспособной зарплаты в процессе привлечения лучших, к сожалению, ощутима.

Подытоживая, хочу подчеркнуть, что проблем в небанковском секторе – огромное множество, начиная с незаконной ликвидации инвестфондов, о которых я упоминал выше, и заканчивая проблемами монополизации страхового бизнеса, проблемами защиты интересов потребителя, включая создание Фондов гарантирования и т.д. Другими словами, рынок сейчас в росте, в фазе становления, и экспериментировать с плохо обдуманным введением другой модели регулирования – не совсем хорошая идея. Такие перетряски не надо делать часто – финансы любят стабильность, рыночную эффективность и предсказуемость. Пока было бы политически логичнее поддержать и укрепить то, что есть.

© «ЛОГОС-ПРЕСС»

Ассоциации займутся страховым посредничеством

Четыре ссудо-сберегательные ассоциации (ССА) заключили недавно договоры с рядом страховых компаний на право оказания посреднических услуг в страховании в качестве агентов банкашуранс. На первом этапе ассоциации будут заниматься в основном продажей полисов ОСАГО, «Зеленой карты» и страхования здоровья при выезде из страны.

На фоне растущего давления коммерческих банков в вопросе стоимости финансовых ресурсов, ссудо-сберегательные ассоциации вынуждены прилагать все больше усилий для завоевания доверия клиентов. Поэтому внесение в их уставы нового вида деятельности – в качестве агента банкашуранс – представляется несомненным преимуществом. Так, закон разрешает ассоциациям заниматься как обязательным, так и добровольным страхованием.

„Поправки в законодательство позволили ссудо-сберегательным ассоциациям и микрофинансовым организациям (МФО) выступать в качестве агентов банкашуранс. И эти организации в партнерстве со страховыми компаниями должны привлечь жителей сел, а это возможно лишь путем предоставления выгодных и качественных финансовых услуг”, – считает Аурика Дойна, член Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку (НКФР). По ее мнению, микрофинансовые организации и ассоциации располагают возможностями для привлечения клиентов, оказывая им страховые услуги, хотя все зависит от заинтересованности каждого управляющего в отдельности в развитии этого вида услуг.

Согласно законодательству, агентом банкашуранс является коммерческий банк, ссудо-сберегательная ассоциация или микрофинансовая организация, на основании поручения страховщика имеющая право заключать договоры страхования с третьими лицами от имени и за счет страховщика в соответствии с условиями, указанными в заключенном с ним договоре. Следует отметить, что страховое посредничество является дополнительным к основному видом деятельности МФО и ССА.

„Ссудо-сберегательным ассоциациям надо стать многофункциональными, чтобы клиенты могли пользоваться большим числом услуг – подписывать договоры о займе или страховании, переводить деньги, и так далее, и привлекать клиентов качественным обслуживанием. Посредническая деятельность в страховании является первым шагом в этом направлении, результатом этого станет сохранение своих клиентов. Если клиент не получил в ассоциации заем, но пришел и воспользовался услугой страхования, он все равно узна-



ет о кредитных предложениях. Думаю, что на первом этапе банкашуранс даст ассоциациям, скорее, стабильность, хотя они и будут получать комиссионные от страховых компаний”, – полагает Эдуард Балан, исполнительный директор Центральной ссудо-сберегательной ассоциации Uniunea Centrală.

Несмотря на то, что о возможности проводить посреднические сделки говорится около двух лет, немногие ассоциации решили принять вызов. Причина кроется в том, что большинство директоров ассоциаций скептически относятся к возможному успеху новой услуги или просто не желают усложнять деятельность организации, тем более что сфера страхования регулируется рядом законов и нормативных актов, которые необходимо знать.

Пока лишь 4 ассоциации подписали договоры со страховыми компаниями. Это ассоциация из коммуны Чореску (мун. Кишинев), из села Михэйленя (Рышканский район), из села Штефанешть (Флорештский район) и ассоциация из Унген.

„Мы намерены расширить свою деятельность и войти (надеюсь, успешно) в новую для нас область, хотя сейчас сложно делать прогнозы. Мы обсудили с коллегами из многих ассоциаций эту тему, и, насколько мне известно, не все проявляют энтузиазм по вопросу страхового посредничества. Хотелось бы подать пример, дело все равно сдвинется с места, и многие ассоциации займутся этим видом услуг”, – говорит Геннадие Флуерарь, директор ССА Microimprumut из Чореску. По его словам, он постарается сначала продавать полисы обязательного страхования, понять выгоды нового вида деятельности, и если будет достигнут намеченный результат, включить в предложение ассоциации и другие виды страхования.

Серджиу Козмолич, директор унгенской ССА „Microcredit”, считает, что „этот вид деятельности станет, в первую очередь, дополнительным источником дохода и средством диверсификации услуг. Во-вторых, мы используем возможности, предоставляемые нам законом. На самом деле, то, чем мы займемся, аналогично деятельности страховых брокеров, и скорее всего, вначале мы будем заниматься ОСАГО и Casco. Не думаю, что мы займемся страхованием в сельском хозяйстве, ведь даже страховые компании избегают этого”.

„У нас большая территория деятельности, более четырех тысяч жителей, из которых ты-

сяча являются нашими членами, так что надеюсь, что спрос на страховые услуги будет высоким. Кроме того, у нас много экономических агентов, мы думаем над возможностью страхования в сельском хозяйстве, хотя выгоду от этого объяснить будет трудно”, – сообщила Анжела Люлчак, директор ССА Mihăileni. По ее словам, сельские жители мало что знают о страховании или обращаются к местным страховым агентам только за приобретением полиса ОСАГО или «Зеленой карты», поэтому директора ассоциаций, рассчитывающие получить прибыль от деятельности банкашуранс, должны одновременно периодически информировать людей.

Если для ассоциаций деятельность в качестве агента банкашуранс является, скорее, возможностью привлечь новых клиентов, то для страховых компаний подобное сотрудничество означает расширение сети продаж и увеличение портфеля клиентов и суммы начисленных брутто-премий. На вопрос о том, отразится деятельность ссудо-сберегательных ассоциаций в качестве агентов банкашуранс на деятельности и возможностях других страховых посредников, например, агентов или страховых брокеров, директор страховой компании Galas SA Вера Виеру ответила, что „заключение договоров о сотрудничестве с ссудо-сберегательными ассоциациями ни в коем случае не исключает и не заменяет сотрудничество со страховыми брокерами. Закон ясно устанавливает критерии деятельности для каждого профессионального участника. Более того, каждый участник занимает свое место на рынке, и рынок предоставляет равные конкурентные условия для завоевания доверия клиента”.

Согласно законодательству, агент банкашуранс должен иметь действующий договор страхования профессиональной гражданской ответственности стоимостью не менее 5 млн леев за одно заявление об ущербе, и общей стоимостью 10 млн леев в год за все заявления об ущербе без применения франшизы, или эквивалентную гарантию, предоставленную страховщиком (страховщиками), от имени которого (которых) осуществляется деятельность. Кроме того, агент банкашуранс может осуществлять посредническую деятельность по тем же классам страхования для нескольких страховых компаний.

Лилия ПЛАТОН

НОВОСТИ СТРАХОВАНИЯ

Директором Национального бюро страховщиков автотранспортных средств стал Виктор Чилибик

Большинством голосов на общем собрании членов Национального бюро страховщиков автотранспортных средств (БНАА) новым директором Бюро выбран Виктор Чилибик. Новый руководитель БНАА избран после того, как предыдущий директор Руслан Петрусенко подал заявление об уходе с этой должности по собственному желанию.

«Перед Национальным бюро страховщиков автотранспортных средств сегодня стоят серьезнейшие задачи, – отмечает Председатель Совета БНАА, Генеральный директор Moldasig Виталие Бодя. – Совместными усилиями мы должны навести порядок на рынке «Зеленой карты» в Молдове и обеспечить уверенность автовладельцев страны, выезжающих за рубеж, что в случае происшествия страховая компания покроет убытки пострадавшего. На общем собрании мы обсудили приоритетные задачи, стоящие перед новым директором БНАА, главным из которых являются постоянный мониторинг деятельности компаний-эмитентов «Зеленой карты», а также взаимодействие с государственными органами РМ, результатом которого должно стать более эффективное регулирование и контроль этого сегмента страхового рынка. Серьезнейшей задачей является и постоянный контакт и отчетность перед центральным офисом Международной системы «Зеленая карта» в Брюсселе. Хочу напомнить, что на сегодняшний день национальная система «Зеленая карта» находится под пристальным мониторингом этой международной организации. Мы должны сделать все возможное, чтобы пресекать нарушения и обеспечить выполнение международных обязательств молдавских страховых компаний-эмитентов «Зеленой карты»».

Виктор Чилибик последние три года работал в Национальной комиссии по финансовому рынку в должности актуария. До этого работал в страховых компаниях. Получил высшее образование в области финансов, страхования и управления рисками.

Справка. Международная система страхования автогражданской ответственности «Зеленая карта» функционирует с 1951 г. Основная цель – урегулирование претензий пострадавших в ДТП, совершенных при участии иностранных автомобилистов, в соответствии с национальным законодательством страны происхождения. Национальные бюро «Зеленой карты» входят в единую организацию – Совет Бюро со штаб-квартирой в Брюсселе, который действует под эгидой Рабочей группы по автомобильному транспорту Комитета по внутреннему транспорту Экономической комиссии ООН для Европы. В систему «Зеленая карта» входит 45 стран: Россия, вся Европа, Израиль, Марокко, Тунис и Иран. В Молдове система «Зеленая карта» действует с 2001 года. Функции молдавского бюро «Зеленая карта» возложены на Национальное бюро автостраховщиков. В рамках Национального бюро автостраховщиков эмитентами «Зеленой карты» являются шесть компаний – «Asito», «Moldasig», «Donaris Group», «Moldova Astrovaz», «Klassika Asigurări» и «Victoria Asigurări».

КБ «UNIBANK» А.О.

извещает, что, объявленная IX-я закрытая дополнительная эмиссия простых именных акций Банка, на общую сумму 100 000 000 (сто миллионов) молдавских лей, завершена досрочно 18 ноября 2013 года. Советом Банка утверждён отчет по итогам эмиссии, соответствующий пакет документов направлен Национальному Банку Молдовы.

По результатам итогов эмиссии, размер уставного капитала Банка составит 282 (двести восемьдесят два миллиона) молдавских лей. Соответствующие изменения, связанные с размером уставного капитала и общим количеством размещенных акций, будут внесены в Устав Банка, после утверждения и регистрации в Национальной комиссии по финансовому рынку отчета о результатах эмиссии.

Исполнительный орган Банка.

Коллектив газеты Capital Market выражает искренние соболезнования и скорбит вместе с Александром Бурдейным в связи с безвременной кончиной его отца Филиппа. Пусть земля ему будет пухом!

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:
Moldpres: 67770
Poșta Moldovei: PM 21700
Издатель: CAPITAL MARKET I.S.
Регистрационный №:
1003600114204, 27 октября 2003 года
Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку
Административный совет:
Председатель: Юрие ФИЛИП,
Елена ВАСИЛАКЕ, Еуджениу ВИЦУ,
Зоя ТУЛБУРЕ, Надежда ФИЛИП.
Главный редактор:
Геннадий ТУДОРЯНУ
Тел.: /373 22/ 229-445
Заместитель главного редактора:
Татьяна СОЛОНАРЬ
Тел.: /373 22/ 229-335

Прием объявлений и отчетов:
capital@market.md, ziarulcm@gmail.com
Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
Факс: /373 22/ 22-05-03
Адрес: ул. Василе Александри, 115,
(угол бул. Штефан чел Маре)
Расчетный счет: 225139437,
ф/к 1003600114204,
КБ «Eximbank - Gruppo Veneto Banca» А.О.,
филиал №11, Кишинэу, BIC EXMMMD22436.
В номере использованы материалы информационных агентств «Moldpres» и «InfoMarket».
Статьи, помеченные знаком «#», публикуются на правах рекламы.
Каждый материал, опубликованный на страницах «Capital Market», отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии «PRAG 3»

Банкашуранс – альтернативный способ продажи услуг страхования

Продолжение.

Начало на стр.1.

что от сотрудничества этих двух организаций выиграют, в первую очередь, граждане. Учитывая все вызовы, крайне необходимо научиться оценивать потребности и ожидания клиентов. Я уверен, что банкашуранс внесет свой успешный вклад в развитие рынка страхования».

Председатель НКФР отметил, что недавние законодательные изменения в Молдове в сфере банковского и страхового секторов создали предпосылки для эффективного развития партнерства между игроками этих рынков. «Таким образом, и банки, и страховые компании могут найти свои выгодные и привлекательные стороны в банкашуранс, которое может стать дополнением к услугам, оказываемым в настоящее время», – сказал А. Герман.

СВЯЗУЮЩЕЕ ЗВЕНО В РАЗВИТИИ БАНКОВ И СТРАХОВЫХ КОМПАНИЙ

На данный момент 4 из 14 молдавских коммерческих банков (MOLDOVA-AGROINDBANK, VICTORIABANK, MOBIASBANCA и MOLDINDCONBANK) имеют лицензию на оказание услуг банкашуранс, как сообщила Эмма Тэбырцэ, вице-президент Национального банка Молдовы (НБМ).

«В Молдове понятие банкашуранс является новшеством. Практически, до 2012 года в законодательстве такого слова не было, затем понятие было введено в результате ряда регулирующих мер – при лицензировании банков. По моему мнению, банковский сектор готов к этому виду деятельности, а Национальный банк поддержит это начинание. Надеюсь, что оно послужит росту и банковского, и страхового секторов», – заявила Э. Тэбырцэ. По ее словам, «в теоретической и законодательной сфере для развития деятельности банкашуранс все готово на 100%».

Председатель Ассоциации банков Молдовы Леонид Талмач считает, что банкашуранс предполагает переход от простой формы сотрудничества между банками и страховщиками, которая ограничена на сегодняшний день страхованием залога в процессе кредитования, к более сложной, которая соответствует классической модели банкашуранс. Законодательное разрешение предоставлять посреднические услуги в страховании пойдет на пользу банкам, так как укрепит элементы защиты интересов страхователей, а также повысит уровень прозрачности в сфере страховых услуг. То есть, банки могут оказывать более качественные услуги, по сравнению с остальными посредниками.

«Банки располагают квалифицированным персоналом, развитой инфраструктурой, строго соблюдают в ходе своей деятельности ряд требований и положений законов и нормативных актов: формирование резервов, минимальные размер капитала и т.д. В нынешних условиях страховой рынок стремится к расширению, становятся все более разнообразными виды и продукты страхования, финансовые резервы страховых компаний, размещаемые в финансовых учреждениях, увеличиваются. Так, финансовые организации и страховые компании в не столь отдаленном будущем ста-



нут равными партнерами и будут стремиться к более тесному и взаимовыгодному сотрудничеству» – полагает Л. Талмач.

По его словам, это доказывает и опыт других стран, где модели внедрения банкашуранс уже с успехом работают. «Нам остается всего лишь перенять их опыт, адаптировать к специфике нашей страны и внедрить его. Чтобы ответить на вызов, и банки, и страховые компании должны будут развивать человеческие ресурсы, использовать новые информационные технологии и увеличить качество обслуживания. Кроме того, надо сообща работать над разработкой новых продуктов страхования, простых и доступных как с точки зрения предлагаемых условий, комплексности, так и с точки зрения времени, необходимого для обслуживания. В конце концов, услуги банкашуранс должны быть выгодны потребителям. Важным моментом является и выбор партнера по развитию, это станет мотивацией для банков и страховых компаний увеличивать свою конкурентоспособность на рынке», – сказал Л. Талмач.

БАНКАШУРАНС В СЕКТОРЕ МИКРОФИНАНСИРОВАНИЯ

Аурика Дойна, член Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку, ответственная за сектор микрофинансирования, сообщила, что на сегодняшний день в Молдове действует 350 ссудо-сберегательных ассоциаций (ССА), которые насчитывают 127 тысяч ежегодно обслуживаемых членов. Доля ССА в ВВП составляет около 2%. Портфель ежегодно выдаваемых займов составляет 270 миллионов лей. За девять месяцев этого года этот показатель достиг 350 миллионов лей. Кроме того, на рынке работает свыше 70 микрофинансовых организаций (МФО), которые ежегодно обслуживают 65 тысяч получателей займов. Портфель займов составляет 1,59 млрд лей.

«Сделан первый шаг в направлении участия сектора микрофинансирования в сфере банкашуранс. За три месяца обучения прошло 300 ССА. Я заметила интерес управляющих к знакомству и к участию в этой сфере. Уже есть примеры, когда ассоциации заключили поручительские договоры со страховыми компаниями. Кроме того, надо отметить открытость страховых компаний к сотрудничеству с сектором микрофинансирования в целях продвижения продуктов страхования», – заявила А. Дойна.

По ее словам, изменив законодательство для этого вида деятельности, НКФР предложила развивать инфраструктуру страхового рынка и на селе. В этом процессе примером послужили модели

Польши и Ирландии. «Надо отметить тот факт, что ассоциации и МФО технически оснащены соответственно, располагают персоналом и стабильными офисами, а также необходимым опытом работы, начиная с 1998 года. Мы предложили вовлечь эти организации в процесс обеспечения доступа граждан сельской местности к услугам страхования, ведь именно в селах инфраструктура рынка страхования развита слабо», – отметил А. Дойна.

Аурика Дойна призвала страховые компании более подробно информировать небанковские финансовые организации о специфике услуг, оказываемых населению, и продвигать определенные услуги, исходя из специфики этих организаций.

УЩЕРБ ДЛЯ СТРАХОВЫХ БРОКЕРОВ

Виорел Василе, акционер Safety Broker România, заявил, что компания пришла на рынок Молдовы, который, по сравнению с рынком Румынии, быстро развивается. По его словам, компания займется страхованием оборудования, а также ожидает развития онлайн рынка, так как Safety Broker является самым крупным оператором онлайн на румынском рынке.

«Наш рост составляет 35-45 процентов в год. Мы самый крупный оператор в сегменте онлайн. Существуют две предпосылки для развития современной системы услуг банкашуранс: хорошо разработанное законодательство и плотная банковская сеть. В странах ЕС примерно 50 процентов продаж производится путем банкашуранс, что предоставляет огромные возможности особенно для онлайн сегмента. Хотя наша модель бизнеса в Молдове немного отличается от модели в Румынии, мы будем работать без агентов и для корпоративных клиентов. Как я уже сказал, мы займемся страхованием оборудования и консалтингом в сфере управления дел об ущербе», – заявил В. Василе.

Вячеслав Черника считает, что в результате внедрения услуг банкашуранс на рынке Молдовы пострадают брокеры. То, что ранее зарабатывали брокеры, сейчас станет доходом банков, так как у них будут прямые коммерческие отношения со страховыми компаниями. «Начиная с 2001 года, молдавские страховые брокеры занимаются банкашуранс не в классическом понимании этого слова, а через агентов. На сегодняшний день они смогут продолжить такую практику только с банками, не владеющими лицензиями на право оказания услуг банкашуранс. Думаю, что брокерам надо стать более открытыми, чтобы выстоять в этих условиях», – считает В. Черника.

По его словам, у банковских служащих нет времени на продажу страховых продуктов, как у брокеров. В странах, где развит этот вид услуг, речь идет в основном о страховании жизни, то есть о сегменте, в котором банки являются локомотивом.

УСПЕХ БАНКАШУРАНС ЗАВИСИТ ОТ ПРОЗРАЧНОСТИ ФИНАНСОВОГО РЫНКА

Александру Згардан, глава страховой компании Garanție, считает, что банкашуранс является удобным инструментом для того, чтобы исправить некоторые текущие проблемы рынка страхования Молдовы.

«Хотя в последнее время в Молдове часто говорят об истории успеха, наряду с этим у нас много системных проблем: отсутствие прозрачности, коррупция и так далее. Много вопросов появляется в связи с тем, что акционерами некоторых страховых компаний являются офшорные компании», – говорит А. Згардан.

Он считает, что есть ряд положений закона, которые в Молдове ежедневно нарушаются. «Первое связано с Законом о конкуренции. У меня есть немало примеров, один из них – постоянный клиент нашей компании. Банк отказал ему в праве застраховать в компании Garanție приобретенное в кредит имущество. Думаю, что влияние банковского сектора на систему страхования не должно быть таким непосредственным. Есть много случаев, когда сотрудники банков и различных компаний получают определенные суммы в конвертах. Все это происходит при молчаливом участии брокеров. Я считаю, что если эти явления будут продолжаться и во время внедрения банкашуранс, то это отрицательно отразится на рынке страхования, совсем не так, как рассчитывают сейчас. У нас будет еще более высокий уровень монополизации», – уверен А. Згардан.

«Я рассматриваю банкашуранс как полезную вещь, но хочется, чтобы она таковой была для всего рынка. Преимуществом банкашуранс является развитие новых продуктов. Можно завоевать доверие клиентов страховых компаний в банках, и наоборот. Можно избежать бюрократических проволочек, используя IT технологии, и снизить возможность мошенничества. Это большой плюс к имиджу страховых компаний и банков. Думаю, что как игроки рынка мы должны думать о «НАС», а не о «СЕБЕ». Для этого необходимо участие государственных органов для предотвращения незаконных действий на рынке страхования», – сказал А. Згардан.

По его мнению, несмотря на то, что законодательство позволяет заниматься банкашуранс, Молдова пока еще находится в самом начале пути. «То, что будет дальше, гораздо важнее того, что происходит сейчас. У нас есть опыт сотрудничества с финансовыми кредитными организациями (ССА и ОМ), и мы намерены продолжить эту практику», – сообщил А. Згардан.

Вероника Малкоц, директор компании Grawe Carat, считает, что связь между банками, страховыми компаниями и клиентами можно описать как «win, win, win» (выигрываю, выигрываю, выигрываю). «Есть много факторов, необходимых для того, чтобы внедрить банкашуранс в Молдове. В первую очередь, таким фактором, который

способен усилить этот процесс, является лояльная конкуренция, прозрачность на финансовом рынке должна быть такая, чтобы банк не мог навязать клиенту свои тарифы и компанию, в которой он страхует имущество. Есть примеры того, что некоторые банки и страховые компании принадлежат одной аффилированной группе лиц. В результате, клиент лишен права выбора страхового и банковского продуктов. Когда есть монополия, нет свободного выбора, а без свободного выбора не может быть и речи о добросовестном сотрудничестве между банками и страховщиками», – уверена В. Малкоц.

По ее мнению, естественно, когда страховая компания принадлежит коммерческому банку, этот процесс должен быть публичным, прозрачным, во всем, что делается, должно соблюдаться законодательство, на условиях которого работают эти организации. «Однако, неприемлем тот факт, что акционерами некоторых страховых компаний являются офшорные компании. Надеюсь, что орган по надзору примет необходимые меры для того, чтобы избежать подобных ситуаций», – заключила В. Малкоц.

БОЛЕЕ ДОСТУПНЫЕ УСЛУГИ СТРАХОВАНИЯ

Вице-председатель Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку Юрие Филип, ответственный за сектор страхования, заявил, что два года назад НКФР участвовала, наряду с другими учреждениями, в изменении законодательства в том, что касается услуг банкашуранс. «Мы руководствовались двумя принципами: во-первых, хотелось таким образом увеличить качество предоставляемых потребителям страховых услуг. Сегодняшние выступления навели на мысль, что это вполне достижимая цель. Во-вторых, страховые услуги должны стать более доступными, так как банковская сеть в Молдове хорошо развита. Кроме этого, есть возможность сотрудничества в этом смысле с небанковскими финансовыми организациями. Клиент сможет получить эти услуги рядом со своим домом. Другим плюсом для клиента является более высокий уровень доверия, ведь не секрет, что банковские организации пользуются большим доверием на финансовом рынке, чем страховые компании», – говорит Ю. Филип.

Он также выразил надежду, что внедрение услуг банкашуранс не приведет к росту цен для потребителей. Понятно, что банкашуранс позволяет игрокам рынка серьезно увеличить свое присутствие, объемы продаж, и воспользоваться деятельностью ряда хорошо подготовленных структур.

«Все это повысит и качество продвижения страховых продуктов. Очевидно, что есть и ряд вызовов для страховых компаний. Ведь с внедрением услуг банкашуранс на рынке произойдет определенная реструктуризация. Конечно, те страховые компании, которые аффилированы к коммерческим банкам, имеют несомненное преимущество в дополнение ко всем перспективам. Я призываю страховые компании начать производить такие страховые продукты, которые были бы интересны банковским структурам», – отметил Ю. Филип.

Татьяна СОЛОНАРЬ

Неопределенность Тормозит рост кредитования

Высокий уровень неопределенности и неудачных кредитов тормозит рост кредитования. Согласно последним данным Национального банка Молдовы, по состоянию на конец сентября, доля неудачных кредитов в банковской системе составляла 12,4%, снизившись на 1,8 процентного пункта, по сравнению с концом прошлого года, однако их доля остается все еще высокой.

Так, данные показывают, что процесс ликвидации токсичных активов в банковской системе протекает сложно из-за существующего на рынке низкого спроса на заложенное имущество, выставленное банками на продажу. Кроме того, с течением времени такое имущество теряет в цене. Поддержание высокой процентной ставки на кредиты происходит благодаря большому объему токсичных активов в банковской системе. Банки выплывают за счет честных дебиторов. Снижение совокупного объема плохих кредитов происходит очень медленно.

Экономист Еуджен Круду считает, что молдавская банковская система носит закрытый характер, и системные проблемы не позволяют ей значительно снизить процентные ставки на кредиты, тогда как проблема с исполнением права залога (обращение в судебные инстанции) сохраняется, хотя сделан шаг вперед в направлении прямого исполнения права залога на недвижимость в случае банкротства дебитора.

“Процентные ставки относительно приемлемые по долгосрочным кредитам, хотя и есть проблема совокупной стоимости займов, ведь комиссионные и дополнительные выплаты увеличивают совокупную стоимость кредита примерно на 73% от сальдо”, – считает Е. Круду.

По его словам, в случае процентной ставки в размере 10% по кредиту на срок в десять лет, комиссионные и дополнительные выплаты увеличивают ставку примерно на 3 процентных пункта. “Сделан шаг вперед в сфере потребительских кредитов, когда финансовые организации обязаны показать клиенту реальную процентную ставку кредита. Когда это же требование будет введено для других видов кредитов – неизвестно, думаю, что придется еще подождать”, – говорит Е. Круду.

Кроме того, внутренняя неопределенность (неуверенность в сохранении рабочего места) отдаляет потенциальных клиентов от банков. Согласно последним данным НБМ, в сентябре 2013 года объем кредитов вырос на 2,7% по сравнению с прошлым годом благодаря увеличению кредитов, выданных физическим лицам (+19,7% по сравнению с предыдущим годом), в то время как займы для юридических лиц (предпринимательской среды) незначительно снизились на 0,4% по сравнению с предыдущим годом.

В то же время, сохраняется сдержанность относительно кредитования в иностранной валюте, в сентябре объем кредитов в валюте упал на 16,7% по сравнению с прошлым



годом. Положительная динамика в кредитной деятельности обусловлена ростом займов в молдавских леех, увеличившихся на 14,1%.

Эксперты считают, что банки осторожны в выдаче кредитов предпринимателям на фоне неопределенности в вопросе жизнеспособности предприятий, а также отсутствия бизнес-планов у заявителей на получение кредита. В такой ситуации молдавские банки ориентируются на менее рискованные отрасли экономики. В настоящее время самый низкий уровень риска присутствует в сфере торговли с большим оборотом, ведь спрос на импортные пищевые и промышленные товары всегда будет на внутреннем рынке. В этом смысле молдавские банки тяжело финансируют торговлю – 38,32% или 14,96 миллиарда лей из совокупных 39,058 миллиарда лей, выданных банковской системой в конце сентября. Далее следует сфера пищевого производства – 3,86 миллиарда лей, промышленность – 3,14 миллиарда лей. Меньше всего выдано кредитов энергетической отрасли – 917,85 млн лей.

Надо отметить, что молдавские банки выдают кредиты, по большей части, из ресурсов, привлеченных у населения и юридических лиц. В сентябре объем привлеченных вкладов, по информации НБМ, упал на 14,8% по сравнению с прошлым годом, по причине снижения вкладов сроком свыше года на 23,6% и вкладов, чей срок не превышает 6 месяцев, на 44,5% по сравнению с прошлым годом.

Вклады на срок от 6 месяцев до года увеличились на 30,3%. Благодаря продолжительному росту, начавшемуся еще в октябре прошлого года, вклады такого рода заняли лидирующие позиции в совокупном объеме срочных вкладов, и в августе этот показатель составил 52,8%. Вопреки подозрительным сделкам, проведенным весной и летом 2013 года, банковский сектор хорошо капитализирован (достаточность капитала на величину активов, взвешенных с учетом риска, составляла 23,3% в августе этого года, превысив минимально установленный уровень в размере 16%) и располагает достаточной ликвидностью.

Сальдо кредитов по экономике в сентябре 2013 года увеличилось на 0,9 процента за счет увеличения спроса на сбережения в национальной валюте на 195,0 млн лей (0,9 процента), а также спроса на сбережения в зарубежной валюте (выраженного в леех) – на 173,2 млн лей (1,0 процент).

ЧАСТНЫЙ СЕКТОР ПОДТАЛКИВАЕТ КРЕДИТОВАНИЕ В ЛЕЯХ

“Усиление экспорта за последний период вызвало рост спроса на кредиты и в леех, и в валюте, учитывая, что на внутреннем рынке производители вынуждены наращивать производство, обращаясь за леевыми кредитами, а для экспорта им нужна валюта, что заметно и в статистических данных по займам в леех и в валюте, которые выросли примерно одинаково”, – говорит Е. Круду.

Положительная динамика сальдо спроса на сбережения в национальной валюте была обусловлена ростом сальдо спроса частного сектора на 133,9 млн лей (0,9 процента), по сравнению с другими секторами и государственными предприятиями, они выросли, соответственно, на 56,5 и 12,7 млн лей (1,0 и 1,6 процента). В то же время, сальдо спроса со стороны других организаций, занимающихся финансовыми операциями, снизилось на 8,0 млн лей (1,9 процента).

Рост сальдо спроса на сбережения в иностранной валюте (выраженное в молдавских леех) обусловлено увеличением сальдо спроса частного сектора на 103,3 млн лей (0,7 процента), по сравнению с другими организациями, занимающимися финансовыми операциями на 47,9 млн лей (7,5 процента), спросом физических лиц – на 20,5 млн лей (6,4 процента) и сальдо спроса государственных предприятий выросло на 1,4 млн лей (0,2 процента).

ЭКОНОМИКА МОЛДОВЫ ПО-ПРЕЖНЕМУ УЯЗВИМА ПЕРЕД ВНЕШНЕЙ СРЕДОЙ

Несмотря на то, что молдавская экономика растет, в ежемесячном анализе Аналитического центра Expert Grup говорится, что экономика страны по-прежнему уязвима перед внешними ударами на фоне большой зависимости от экспорта и положения в сельском хозяйстве.

“За отчетный период, молдавская экономика проявила тенденцию к восстановлению после рецессии 2012 года. Кроме того, динамика индекса Compozit Anticipator (ICA) – хороший показатель продолжения процесса экономического восстановления до конца текущего года и умеренной стабилизации роста в 2014 году. Вместе с тем, структурные проблемы, наряду с повышенной уязвимостью перед внешней средой, представляют собой неотъемлемые риски для устойчивого и цельного развития национальной экономики в долгосрочной перспективе”, – говорится в анализе Expert Grup.

Рост индекса ICA был обусловлен и внутренними, и внешними факторами. Внутри страны рост потребления отражает увеличение объема денег в обороте на 26,4% в сентябре, по сравнению с прошлым годом. Этот процесс подпитывался и обесцениванием национальной валюты, и ростом денежных переводов из-за границы, а также заработной платы. Оживление внешнего спроса послужило дополнительным катализатором экономического восстановления.

Флорин ЛЕВАНЦИКЭ

На ФБМ продано 12,68% акций молдо-американской компании Elevator Kelley Grains

Сумма сделки составила около 6,53 млн леев. В частности, реализовано 652792 акций по цене 10 леев за штуку, что соответствует ее номинальной цене.



Как сообщало ранее агентство InfoMarket, один из крупнейших зерновых элеваторов Молдовы – Elevatorul Kelley Grains входит в группу Trans Oil, контролируруемую миллионером Важа Джаши и доминирующую на рынке подсолнечного масла страны. Убытки компании Elevator Kelley Grains в 2012 г. составили 29,65 млн леев, увеличившись на 25,3% в сравнении с 2011 г.

Доход от продаж компании за прошедший год вырос на 64% – до 69,03 млн леев, а себестоимость продаж увеличилась на 55% – до 65,1 млн леев.

На начало года контрольным пакетом акций общества Elevator Kelley Grains – 60,189% – владело предприятие с иностранным капиталом Kelley Grains Corporation. Около 24,4% его акций принадлежали Василию Рошиору. Elevator Kelley Grains занимается выращиванием сельхозкультур, их хранением и складированием, животноводством, оптовой торговлей сельхозсырьем и живыми животными, пищевой продукцией, напитками и табачными изделиями, розничной торговлей пищевыми продуктами, производством хлеба и хлебобулочных изделий, оказанием сельхозуслуг.

InfoMarket

Торговая инфраструктура в Молдове будет улучшена

В Молдове коммерческая инфраструктура будет улучшена, внутренний рынок обеспечен качественной продукцией, в основном местной, а число разрешительных документов для открытия бизнеса в торговле будет сокращено. Это предусматривает Стратегия развития внутренней торговли на 2014-2020 гг., одобренная на прошлой неделе правительством.

Как сообщает “ИНФОТАГ”, министр экономики Валериу Лазэр заявил на заседании, что путем реализации данной стратегии власти намерены решить проблемы, с которыми сталкивается молдавская торговля.

“На рынке много небезопасных товаров, поддельной продукции и масса незаконных товаров. Очень часто нарушаются права потребителей. А любое нарушение правил, любая недобросовестная конкуренция означает, в том числе, и демотивацию тех, кто работает честно”, – считает он.

Стратегия относится не только к области реализации товаров, но и оказанию услуг по ремонту, аренде, химчистке, прачечным, общественному питанию, гостиницам, путешествиям. Власти намерены повысить конкурентоспособность продукции и услуг на рынке, совершенствовать торговую инфраструктуру, особенно на селе, обеспечить квалифицированными специалистами.

По прогнозам, внедрение Стратегии приведет к росту продаж на 5-10% в год и снижению дисбаланса торговой инфраструктуры между городскими и сельскими населенными пунктами на 10-15%.

Документ предусматривает расширение торговой сети на 500 единиц в год, рост доли современной торговли в общем объеме розничных продаж до 45%, повышение доли интернет-торговли на 2-3% в год. Стратегия делает акцент на доступ населения из сельских и городских местностей, на современную инфраструктуру для удовлетворения потребительского спроса.

Справка “ИНФОТАГ”: В 2012 г. розничная торговля составила 14% от ВВП. Объем продаж достиг 52 млрд леев. 65% продаж обеспечили торговые единицы. Торговля на рынках возросла на 0,5%.

Соглашение об ассоциации – вопросы и ответы

Недавно Правительство опубликовало Гид Соглашения об ассоциации, составленный как ответы на основные вопросы о выгодах, аспектах и преимуществах соглашения. Ниже представляем вашему вниманию выдержки из Гид.

В настоящее время отношения между Республикой Молдова и Европейским союзом регулируются Соглашением о партнерстве и сотрудничестве (АПС), вступившим в силу в 1998 году. Он должен быть заменен Соглашением об ассоциации, переговоры по которому начались в 2010 году. Документ содержит положения по всем сегментам, самым важным является создание Зоны углубленной и всеобъемлющей свободной торговли (ЗУВСТ). Соглашение должно быть парафировано 29 ноября этого года в Вильнюсе, его подписание планируется в 2014 году.

ЕС является основным экономическим партнером нашей страны, на его долю приходится около 45% внешней торговли Республики Молдова. ЗУВСТ даст преимущества для бизнеса в Молдове, будет продвигать модернизацию реальной экономики и интеграцию в ЕС, включая отмену большинства пошлин и барьеров в торговле товарами, услугами и в обороте капитала и инвестиций. Внедрение ЗУВСТ даст дополнительный рост ВВП до 5,4%.

– Каковы конкретные выгоды ЗУВСТ?

– ЗУВСТ приведет не только к взаимному открытию рынков путем отмены пошлин и квот, но и к глубокой гармонизации законодательства, норм и регулирующих норм во всех отраслях экономики, давая выгоду как предпринимателям, так и физическим лицам. Когда ЗУВСТ будет внедрен, 95% пошлин будут равны нулю, а остальные пошлины будут сокращены, что, конечно, приведет к более интенсивной конкуренции, и в результате обернется более низкими расходами для покупателей.

Одной из главных проблем, с которой столкнутся компании Республики Молдова и ЕС, являются различные нормы и стандарты, что затрудняет трансграничную торговлю. Так, ЗУВСТ предполагает гармонизацию стандартов Молдовы и ЕС как в сфере промышленных товаров, так и для сельскохозяйственной продукции. Для производителей Молдовы появятся и косвенные положительные эффекты, так как новые регулирующие нормы будут стимулировать модернизацию предприятий и улучшение производственного процесса, а также инвестиции в новые технологии. Не менее важным является и улучшение публичных закупок, конкуренции и изменения в сфере прав на интеллектуальную собственность – все это оздоровит деловую среду путем ликвидации коррупции, создания новых инвестиционных возможностей и модернизации экономики.

– Соглашение об ассоциации и ЗУВСТ разорвет многие отрасли экономики Молдовы?

– Первые годы адаптации к ЗУВСТ могут быть трудными. Это неудивительно, так как системные преобразования всегда ведут к убыткам в краткосрочной перспективе для определенных отраслей. Все же, со временем новые технологии приведут к более высокой производительности, высоким зарплатам и, соответственно, экономическому росту, к новым возможностям трудоустройства, как это произошло, например, в Польше или странах Прибалтики. Благодаря ЗУВСТ молдавские производители смогут успешно конкурировать и занять свое место на европейском рынке. Местные потребители будут получать доступ к товарам высокого европейского качества здесь в Молдове по более низким ценам.

Самые уязвимые отрасли экономики Молдовы получают переходный период, который даст им время, необходимое для адаптации. Более того, подписание Соглашения приведет к значительному росту инвестиционной привлекательности и при-



токам прямых внешних инвестиций для новых заводов и предприятий, напрямую поддерживая модернизацию экономики.

– Соглашение об ассоциации и ЗУВСТ будут представлять собой только приток импортных товаров в Молдову?

– Многие компании Молдовы обеспокоены тем, что Соглашение об ассоциации и ЗУВСТ приведет лишь к открытию доступа к импорту из ЕС и создаст более жесткую конкуренцию для молдавских товаров. Такое мнение необоснованно. В первую очередь, соглашение носит взаимный характер, так что молдавские компании имеют равные возможности на рынке ЕС, как и компании ЕС – на рынке Молдовы. Во-вторых, европейские товары уже широко представлены на рынке Молдовы, фактически у них мало барьеров для появления на рынке, за исключением пошлин, которые и так невелики. В итоге, влияние ЗУВСТ на товары, импортируемые в Молдову из ЕС, будет очень ограниченным.

– Какие преимущества предусмотрены для молдавских компаний на европейских рынках?

– Европейский союз является одним из самых крупных рынков в мире, в него входит 28 стран, он насчитывает 500 млн потребителей, ежегодный доход каждого из которых составляет в среднем 39,000 долларов США. Для того, чтобы производители и операторы услуг Молдовы легче и эффективнее пришли на этот рынок, необходимо гармонизировать стандарты качества и безопасности. ЗУВСТ предлагает необходимую для этой гармонизации платформу. Внедрение Соглашения об ассоциации сделает возможным более тесную экономическую интеграцию с этим рынком, а это откроет молдавским товарам выход на обширный рынок объемом 20,000 миллиардов долларов США.

– От Соглашения об ассоциации и ЗУВСТ выиграют только крупные промышленные и аграрные производители Молдовы?

– В результате внедрения стандартов и норм ЕС, выиграют все компании страны, независимо от их размера. В долгосрочной перспективе малые и средние предприятия получат более конкурентоспособную деловую среду, соответственно, и упрощенный выход на европейские рынки. Более того, соглашение даст возможность и выхода на рынок услуг ЕС. Плюс к тому, гармонизация в таких секторах, как публичные закупки, даст новые возможности компаниям Молдовы по участию в аукционах, работах и услугах ЕС, на региональном и национальном уровнях – их сумма ежегодно достигает примерно 2000 миллиардов евро.

– Только экспортеры в ЕС почувствуют отдачу от Соглашения об ассоциации и ЗУВСТ?

– Многие полагают, что Соглашение об ассоциации и ЗУВСТ их не касается, так как они не участвуют и не намерены участвовать в торговле с ЕС. Все же, ЗУВСТ и более тесные связи с ЕС отразятся на всех отраслях экономики и потребителях, так как Молдова внедрит многие законы и процедуры ЕС на национальном уровне.

Этот факт даст ряд выгод для всех категорий предпринимателей Молдовы. В первую очередь, будут введены ясные и прозрачные законы и процедуры, аналогичные с тем, что применяются в ЕС. Более того, потребители Молдовы смогут воспользоваться более высокими стандартами в сфере здравоохранения и безопасности, так как они должны быть уверены в качестве продаваемых товаров.

– После завершения переговоров, обязательства Молдовы немедленно вступят в силу?

– Часто говорят, что после завершения переговоров, Молдова будет вынуждена немедленно принять все регулирующие нормы ЕС, что приведет к высоким расходам правительства и деловой среды. Но все не так. ЗУВСТ будет внедряться постепенно, правила относительно деловой среды будут меняться постепенно с течением времени, это займет не менее 10 лет, а для некоторых отраслей и более. Поэтому деловая среда Молдовы будет иметь достаточно времени для адаптации своей деятельности до того, как новые правила вступят полностью в силу.

– Как это отразится на сельском хозяйстве Молдовы?

– Аграрная политика ЕС весьма сложна, и это отражено в международных и двусторонних переговорах. Подход в рамках Соглашения с Молдовой заключается в серьезной либерализации всего аграрного импорта и импорта пищевых продуктов Молдовы. Поэтому Соглашение предлагает нулевую таможенную пошлину для большинства товаров с момента вступления в силу соглашения, и упрощенный доступ на рынок для остальных товаров (самых уязвимых) путем предложения Молдове нулевой ставки пошлины на определенные объемы импорта, так называемые тарифные квоты (TRQ).

– Может ли Республика Молдова присоединиться к Таможенному союзу и ЕС одновременно?

– Нет. Член таможенного объединения не может вести независимую торговую политику. Присоединение к Таможенному союзу будет означать, что Молдова передает полномочия на введение пошлин и ведение независимой торговой политики Комиссии Таможенного союза. В этих условиях, наша страна не сможет регулировать такие сектора как пищевые регламенты или технические стандарты продукции, которые уже определены комиссией Таможенного союза. Молдова не сможет гармонизировать свои стандарты на пищевые продукты или любой другой тип стандартов, схожих с ЕС или с Таможенным союзом.

– Соглашение вызовет проблемы в вопросах традиционного торгового партнерства с Россией (а также Казахстаном и Беларусью)?

– Нет, ЗУВСТ не создаст препятствий для торговли или инвестиционной деятельности с Россией. Любой подобный аргумент носит политический характер. ЕС и 28 стран Союза ведут динамичные и тесные отношения с Россией, которые регулируются нормами ВТО и ее механизмом решения споров, как это применяется и в случае с Молдовой.

Кристина МИРОН

Организация по привлечению инвестиций и продвижению экспорта из Молдовы (МІЕРО) начала прием предложений по проектам

Они будут включены в план мероприятий в рамках программы «Продвижение экспорта и привлечение инвестиций на 2014 г.». Программа призвана стимулировать прямые иностранные инвестиции, помогать иностранным компаниям, желающим запустить или расширить уже существующий бизнес в Молдове, а также помогать местным компаниям в диверсификации рынков сбыта, увеличении экспорта и повышении международной конкурентоспособности.

К финансированию будут приниматься проекты, содержащие меры: по международному продвижению имиджа Молдовы, ее инвестиционной привлекательности и экспортных возможностей; по привлечению прямых иностранных инвестиций, в том числе, через создание инвестиционных портфелей, включающих государственные, частные проекты и проекты государственно-частного партнерства; по продвижению диалога между государством и бизнесом для улучшения деловой среды и экономического развития страны; по продвижению молдавских товаров и услуг на внешних рынках посредством различных мероприятий в стране и за рубежом; по разработке маркетинговых исследований, необходимых для продвижения инвестиционных возможностей Молдовы, а также ее товаров и услуг.

Приоритет получат проекты, положительные результаты которых охватят наибольшее количество местных компаний, а также проекты, имеющие софинансирование помимо программы. Кроме того, будет учтен и опыт внедрения проектов, аналогичных предложенным, и наличие партнеров. Собранные предложения рассмотрит админсовет фонда программы «Продвижение экспорта и привлечение инвестиций».

С 18 ноября по 20 декабря экономические агенты Молдовы могут подать заявки на приобретение оборудования на льготных условиях посредством японского гранта

Как сообщила пресс-служба Минэкономики, решение об открытии нового транша финансирования производственных предприятий Молдовы за счет японского гранта принято на заседании совета директоров программы JNPGA.

Эта программа направлена на упрощение закупки производственных предприятий, представляющих сектор малого и среднего бизнеса, широкого спектра производственного оборудования. В рамках программы приобретается только новое импортное оборудование, которое освобождается от оплаты НДС при импорте в страну. Оборудование предоставляется отобранным бенефициарам на конкурсной основе в режиме лизинга, на период в 1 год, без залога. Согласно условиям программы, бенефициары обязаны оплатить в течение этого времени 60% от стоимости оборудования, а 40% предоставляется в виде гранта от правительства Молдовы, в случае если все платежи были выполнены в установленные сроки, а оборудование установлено и сдано в эксплуатацию согласно заключенным лизинговым условиям.

Как отмечают в Минэкономики, до настоящего времени оборудование в режиме лизинга на средства японского гранта приобрели свыше 170 экономических агентов. На эти цели направлено 1,3 млрд иен и 131 млн леев из партнерских фондов гранта. Общая стоимость оборудования, переданного бенефициарам, составляет 239 млн леев, а размер грантовой составляющей – 81 млн леев. Более подробная информация о программе доступна на сайте www.jnpga.md.

InfoMarket